

ELŐFIZETÉS
HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 6 hasábszoros polt sor egyezár 20 fillér,
 minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és cseanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, október 2.

Német offenziva minden harctéren. Csapataink sikere Szerbiában. Előretörés a Visztula partján.

Mai számunk főbb közleményei:
**Férfiak a Kárpátok őrtü-
 zeinél.**

**Russzofil árulók tömeges
 kivégzése.**

Szerb gránátok tűzében.

**Elfoglaltuk Szerbia bánya-
 vidékét.**

Kitüntetett hősök.

**Szerb milliomos aradi fog-
 sága.**

Hátseregünk veszteségei.

**Aradi önkéntes halála ga-
 liciai csatáján.**

**His történetek a nagy há-
 boruból.**

**György János dr. az euró-
 pai békéért.**

György király vadászik.

Arad, október 1.

Ha az uralkodónak legelőli kell ékeskedni a nemzeti tulajdonságokkal: akkor nagyon stilszerűen történik, hogy Vilmos császár a harctéren van, az angol király ellenben vadászik. A német császár, akinek összes fiai a franciák ellen küzdő hadseregben dolgoznak, (kivéve azt az egyet, amelyik már meg is sebesült), a német császár nemcsak gondolataival és lelkesítő szavaival, hanem egész lényével ott akar lenni a csatamezők közepette, amelyen Németország egész jövőndő sorsa dől el, óvtizedekre, vagy talán évszázadokra. György angol király pedig nemzetének példabeszédbe foglalt, történelmi híri flegmájáról tesz tanubizonyosságot, amikor a richmondi erdőkből vadász-napjait megkezdi.

Szinte nehéz elhárítani a hasonlatot, amely az angol király szórakozása mellő tolul: azokról a rottentó, egész Európát fölriasztó vadászatokról, amelyen emberek az üldözött, a megsebzett és a leterített vadak és emberek a vadászok. Országok hosszú sorain katonák milliói állanak egymással szemben, a legökéletesebb vadászszerszámokkal, katonakürtök haláljára ágyuk dörögnek, fegyverek füttyülnek halált szóró gépek kattognak és élesre fent szuronyokkal rohannak egymásba a sorok. Évszázadok ritkán teremnek ilyen vadászatot. És mikor a hadvezérek jelentéseikben megállapítják, hogy mennyi került „terítékre”, — akkor szomorú tüzhelyeken, elhagyott szobákban özvegyek és árvák jajdulnak föl a nagy vadászat eredménye miatt.

És ezt a vadászatot is Anglia rendezte. Angliának egy szavába került volna és a háborút, ha nem is lehetett volna teljesen elkerülni, szűk korlátok közé szorították volna. Anglia ellenben hidegvérrel bocsátott utjára

egy európai vérontást, amelyben minden ország többet veszíthet mint ő. Amazok szinte mindenüket fölteszik a háboru kockájára, a brit birodalom a zsoldos sereg egy részét és néhány hadihajóját. Talán még ennyire so számított. Hiszen, mihelyt Németország az erejét vele szemben megmutatta, már arról zeng: Angliának nem érdeke, hogy Németországnak végkép haragosa legyen...

Uj balladát kellene írni a hírhedt Edvárd király utódjáról, a ki nem Montgomerybe ment, hogy ott fölkoncoltassa a velszi lázadó költőket, akik nem akarták, az ő dicsőségét versbe szedni, hanem Richmondba szalonkosított kedvelt sportját-üzendő, mialatt körülötte a vérfolyam, a halál lávája hömpölyög. A vadász-zsákmány után következő lakomát nem zavarja meg a „halók siralma, özvegyek panasza”, amely a montgomerybeli zsarnok álmait elvette?

Azonban nem érjük a balladák korát. Az angol király, úgy mondják, régtől fogva az, a mi egykor a francia uralkodó volt: „uralkodik, de nem kormányoz.” Az angol király reprezentál, — és az történik, a mit sir Edward Grey csinál. Sir Edward Grey keverte ugy a diplomácia kártyáit, hogy világháboru lett belőle; Nagybritannia királya és India császára meg van arról győződve, hogy a mit Grey végez, az az ő országának jót fog tenni, s ha nem így lenne, Edward Grey viseli a felelősséget; mért ne vadászhatna tehát ő?

Miért is ne? Vilmos császár bizonyára nem irigyeli a szórakozását, és a mi jó öreg királyunk so, a ki magas kora mellett is teljesen benne él a háboru gondjaiban. De vajjon az angolok lelkes szövetségesei, a megroggyant hadsereggel küzdő francia nemzet, a kettős ellenség előtt visz-

szavonuló orosz, a végpusztulás előtt álló szerb, és végül az országa-vesztett belga, amely leginkább hitt az angol ígéretnél, — vajjon ezek a nemzetek boldog lélekkel kívánnak a richmondi erdők felséges urának, György angol királynak jó vadász-szerencsét, ebben, a vadászatra annyira alkalmas időben?

Hadseregünk veszteségei.

18. számú veszteséglajstrom.

(Kiadatott 1914. szeptember 29-én.)

(Rövidítések magyarázata: gy. e. = gyalogezred, sz. = század, h. = honvéd, husz. = huszár, tűz. = tüzér, drag. = dragonyos, ul. = ulánus, táb. = tábori, neh. = nehéz, á. = ágyú, lov. fi. = lovas úteg, oszt. = osztály, üt. = úteg, hat. = határ, vad. = vadász, zsl. = zászlóalj, l. = Landver, s. = sebesült, el. = elesett, fog. = hadi fogságba került, tart. = tartalékos, pót. = póttartalékos, gyal. = gyalogos, őrv. = őrvezető, szakaszv. = szakaszvezető.)

Tisztek:

Székelyudvarhelyi Ágotha Alajos hadn. 64. gy. e. 6. sz. s. — Apáth Béla száz. 7. honv. gy. e. 1. sz. s. — Anderka Rudolf tart. kadét 15. Landw. gy. e. 9. sz. Alt Lublitz s. — Angjelicz Pál 37. Landw. gy. e. s.

Balling Leo száz. 10. gy. e. s. — Barna József tart. zászlós 7. honv. gy. e. 2. sz. s. — Baszista András tart. kadét 1. Landw. gy. e. 9. sz. Wien s. — Bauer Ferenc dr. tart. hadn. 15. Landw. gy. e. 5. sz. Weidenau s. — Baumgart Károly tart. hadn. 4. gy. e. s. — Beier Szigfrid főhadn. 37. Landw. gy. e. s. — Beranek Adolf tart. kadét 1. gy. e. s. — Bernt Frigyes 1. Landw. gy. e. 12. sz. s. — Bloch János tart. kadét 1. Landw. gy. e. 12. sz. s. — Boche nek Gusztáv száz. 12. táb. tűz. e. 1. üt. s. — Brunhuber László főhadnagy 9. honv. husz. e. s. — Busbach Engelbert száz. 1. Landw. gy. e. 1. sz. el.

Chladek Hugó tart. zászlós 15. Landw. gy. e. 9. sz. Brünn s. — Chromewicz János tart. hadn. 32. Landw. gy. e. 7. sz. el. — Csáky Béla gróf tart. hadn. 9. honv. husz. e. 1. sz. el. — Cseh Alajos tart. zászlós 10. gy. e. s. — Cutean Szeptimius hadn. 51. gy. e. s.

Demuth Emil száz. 23. Landw. gy. e. s. — Divizioli Károly őrnagy 64. gy. e. s. — Dworák Jaroszláv tartalékos hadnagy 37. Landw. gy. e. s. — Dworak Rudolf zászlós 15. Landw. gy. e. 6. sz. s.

Ehrlich Fülöp dr. tart. hadn. 32. Landw. gy. e. 8. sz. s. — Eibl Richard száz. 64. gy. e. 8. sz. s. — Ertl József őrnagy 15. népfők. gy. e. 6. sz. el.

Fehlinger Vilmos száz. 15. népfők. gy. e. 6. sz. el. — Fenz Frigyes hadn. 4. gy. e. s. — Ficker József őrnagy 37. Landw. gy. e. s. — Fischer Rudolf száz. 32. Landw. gy. e. 12. sz. s. — Frank Béla dr. tart. hadn. 7. Landw. gy. e. 1. sz. el. — Franske Alajos tart. kadét 15. Landw. gy. e. 2. sz. Johannesal s. — Frey Frigyes hadn. 1. Landw. gy. e. 4. sz. Bécs s. — Friedl Norbert főhadn. 23. Landw. gy. e. s. — Friedrich Vilmos dr. tart. hadn. 32. Landw. gy. e. 3. sz. el.

Glaszner Oszkár száz. 13. szapór zászlóalj 2. sz. s. — Graf kadett 52. gy. e. 3. menetsz. s. — Szepesetelvári Grimm Gusztáv főhadnagy 4. gy. e. s. — Gombótz József tart. zászlós 64. gyalogezred 4. sz. el. — Guzik Mihály tart. zászlós 1. Landw. gy. e. 10. sz. s.

Haus Ferenc tart. zászlós 36. táb. tűz. e. 2. üt. s. — Haid Mór dr. tart. hadn. 32. Landw. gy. e. 3. sz. s. — Halla Jenő tart. zászlós 1. gy. e. s. — Hausich Ede dr. tart. zászlós 15. Landw. gy. e. 7. sz. el. — Hannusch Lajos tart. hadn. 45. gy. e. el. — Hartl Manó főhadn. 10. gy. e. el. — Hauptmann Emil hadn. 32. Landw. gy. e. 11. sz. s. — Heinrich Károly dr. ezredorvos 31. gy. e. s. — Heinrich Frigyes hadn. 15. Landw. gy. e. 11. sz. s. — Herdlein László tart. hadn. 31. gy. e. s. — Hermann János főhadn. 32. Landw. gy. e. 4. sz. s. — Hermann Ottó hadn. 1. Landw. gy. e. 11. sz. s. — Hertzky Lajos tart. hadn. 15. Landw. gy. e. 4. sz. s. — Heyd Kamillo

zászlós 32. Landw. gy. e. 12. sz. el. — Heyer József zász. 22. gy. e. s. — Hindels Arnold tart. hadn. 32. Landw. gy. e. 6. sz. s. — Hoch Frigyes dr. lovag tart. hadn. 4. gy. e. s. — Hochmann Dezső tart. kadett 7. népfők. gy. e. 2. sz. s. — Hodinar Ferenc tart. kadett 45. gy. e. el. — Högler János tart. zászlós. 1. Landw. gy. e. 10. sz. s. — Holub Gusztáv főhadn. 23. Landw. gy. e. el. — Höpfler Ernő főhadn. 37. Landw. gy. e. s. — Hosohek Rudolf főhadn. 15. Landw. gy. e. 2. Kremsier, s. — Hrwza Antal főhadn. 23. Landw. gy. e. s. — Hübel Rudolf tart. hadn. 1. tábori haubitiz e. könnyen s. — Hübner Ferenc száz. 13. hegyi tűz. e. 1. üt. s. — Hulesch Tivadar főhadn. 32. Landw. gy. e. 4. sz. s.

Jank Ferenc hadn. 13. hegyi tűz.-e. 1. üt. s. — Jankiszowski Szaniszló hadn. 37. Landw. gy. e. s. — Jany Rudolf főhadn. 1. Landw. gy. e. ezredtörzs s. — Jelussig Viktor száz. 51. gy. e. s. — Jirku Henrik tart. főhadn. 37. Landw. gy. e. s. — Juga Kornél hadn. 7. népfők. gy. e. 2. sz. s. — Jüllich Kurt tart. kadét 1. Landw. gy. e. 11. sz. s. — Jurkovic Ede főhadn. 13. szaporzászlóalj 2. sz. s. — Jursik Ferenc tart. hadn. 15. Landw. gy. e. 6. sz. s.

Kalb Oszkár tart. zászlós 15. Landw. gye. 12. száz. s. — kalliani Kalliany József báró százados 1. Landw. gye. 2. száz. s. — Korl Ferenc főhadnagy 15. sz. Landw. gye. ezredtörzs s. — Kasper Henrik főhadnagy 15. népf. gye. s. — Kasper József tart. kadét 1. Landw. gye. 10. sz. s. — tannenriedi Kaunz Walter száz. 36. táb. tűz. e. 2. üt. s. — nagyernyei Kelemen Károly száz. 31. gye. gépfegy. oszt. Sopron el. — Kheil Vince tart. hadn. 26. táb. tűz. e. 2. száz. s. — Kleinceller Jakab tart. zászlós 45. gye. el. — Kleisl László tart. hadnagy 15. Landw. gye. 1. sz. Mähr-Weisskirchen s. — Knappe Károly főhadn. 1. gye. s. — Knapke József tart. kadét 45. gye. el. — Knirsch Henrik száz. 32. Landw. gye. 11. sz. s. — Knödl Antal tart. kadét 1. gye. s. — Kolacek Richard főhadn. 45. gye. el. Komlós Rudolf tart. hadn. 70. gye. sulyos s. a szabadkai tartalékkórházban. — Konecny Lajos százados 32. Landw. gy. e. 9. sz. seb. — Kordic Alfonz hadnagy 26. gy. e. 1. menetzászlóalj sb. — Kordik Károly főhadnagy 37. Landw. gy. e. seb. — Koseh Ferenc főhadnagy 32. Landw. gy. e. 1. száz. seb. — Kovács István főhadnagy 9. honvédhusz. e. seb. — Kovarik Otmár százados 37. Landw. gy. e. seb. — Kowarez Teobold százados 1. gy. e. seb. — Kralj Viktor hadnagy 53. gy. e. 13. száz. Veliko Trgovice seb. — Kramer Herman hadnagy 15. Landw. gy. e. 5. száz. Troppau seb. — Kreisel Károly hadnagy 15. Landw. gy. e. 5. száz. Ekerdorf seb. — Kretschmer Rudolf kadét 15. Landw. gy. e. Maiwald elesett. — Krist Ferenc hadnagy 15. Landw. gy. e. 8. száz. Troppau seb. — Kruk Ensebius főhadnagy zászlóalj adju táns 32. Landw. gy. e. 9. száz. seb. — Kytnor Antal hadnagy 32. Landw. gy. e. seb.

Laubock Vilmos zászlós 1. Landw. gy. e. 2. sz. s. — Lederer Raimund hadn. 31. népf. gy. e. 4. sz. löttseb a lábon — Lehner Lipót hadn. 37. Landw. gy. e. s. — Lerner Gyula száz. 32. Landw. gy. e. 1. sz. s. — Litschauer Ferenc főhadn. 1. Landw. gy. e. 1. sz. s. — Lohmann Károly száz. 64. gy. e. 4. sz. s. — Lohr Adám tart. kadét 1. Landw. gy. e. 6. sz. s. — Loncek Ede száz. 32. Landw. gy. e. 4. sz. el. — Lousky Ferenc száz. 37. Landw. gy. e. s. — Lux Walter főhadn. 1. Landw. gy. e. ezredtörzs s.

Magoy József főhadn. 37. Landw. gye. s. — Matus Adalbert tart. hadn. 32. Landw. gye. 11. sz. el. — Mayer Richard hadn. 36. táb. tűz. e. 1. üt. s. — Mayer Vilmos főhadn. 12. hegyi tűz. e. 1. üt. Wien s. — Michalicek János főhadn. 32. Landw. gye. 9. sz. s. — Michalski Januselt tart. zászlós 32. Landw. gye. 2. sz. s. — Michel Ernő hadn. 1. Landw. gye. 2. sz. s. — Miklósi János hadn. 51. gye. s. — Mikulic Mirkó főhadn. 37. Landw. gye. s. — Mőhwald Hugó zászlós 22. gye. el. — Moldvay Zoltán főhadn. 51. gye. s.

Nagy Mór hadn. 22. gye. s. — Navratil Alajos tart. hadn. 22. gye. s. — Neda Tibor tart. zászlós 64. gye. 13. sz. s. — Neumann Frigyes tart. zászlós 37. Landw. gye. s. —

Neymayer Károly tart. kadét 28. gye. 5. sz. s. — Niegel Rudolf hadn. 15. népfők. gye. 10. sz. s. — Nierlich Miksa tart. zászlós 15. Landw. gye. 5. sz. Hengersdorf el. — Arienti-Novák Guidó vezérőrnagy az 1. hegyibrigád parancsnoka s.

Pelz Rudolf kadét 15. Landw. gy. e. 4. sz. Sörgsdorf s. — Peter Teobald hadn. 15. népfők. gy. e. 2. sz. s. — Pick Miksa tart. zászlós 64. gy. e. 8. sz. s. — Piffrader Ferenc tart. zászlós 37. Landw. gy. e. s. — Pilny József hadn. 1. Landw. gy. e. 3. sz. Wien s. — Podbrany József tart. kadét 15. Landw. gy. e. 1. sz. Wien s. — Pollak Róbert tart. kadét 23. Landw. gy. e. el. — Postulka János hadn. 15. népf. gy. e. 11. sz. s. — Pototschnig Károly főhadn. 23. Landw. gy. e. s. — nerabrücki Putsch Gusztáv száz. 64. gy. e. 2. sz. s.

Rasico János százados 23. Landw. gy. e. seb. — Renner Jakab tartalékos hadnagy 4. gy. e. elesett. — Richter Ernő tartalékos hadnagy 12. tábori haubitiz e. 1. ut. seb. — Riedel Henrik tartalékos kadét 1. Landw. gy. e. 5. sz. Wien hadifogoly. — Rittmann József főhadnagy 15. Landw. gy. e. 1. sz. Bielitz seb. — Rohrer Károly tart. zászlós 28. gy. e. 6. száz. elesett. Roller Gyula százados 1. Landw. gy. o. 5. száz. seb. — Roslmeisl Károly hadnagy 23. Landw. gy. e. seb. — Ruczka Miklós dr. tart. főorvos 51. gy. e. elesett.

Salzborn Alajos tart. hadn. 1. gy. e. s. — Sams Károly dr. hadn. 15. népfők. gy. e. 11. sz. s. — Saric Slavoljub főhadn. 26. gy. e. 1. menetzászlóalj s. — Schlich Pál tart. hadn. 1. Landw. gy. e. 9. sz. Wien s. — Scheinberger Lipót dr. tart. hadn. 64. gy. e. 8. sz. s. — Schindler Rudolf hadn. 15. népfők. 6. sz. s. — Schivizhoffeni Schiviz Frigyes hadn. 1. Landw. gy. e. 10. sz. s. — Schlaucht Ferdinánd száz. 15. Landw. gy. e. 8. sz. Zara s. — Schmidt Otmár tart. hadn. 1. gy. e. s. — Schneider József hadnagy 15. Landw. gy. e. 6. sz. Deutsch-Jassnik el. — schönviesei Schönowsky Alfonz lovag száz. 15. Landw. gy. e. 7. sz. s. — Schreiber Emil hadn. 32. Landw. gy. e. 10. sz. s. — Schubert Károly főhadn. 1. gy. e. s. — Schwarz Rudolf tart. kadett 1. Landw. gy. e. Wien s. — Schwarz Tivadar tart. zászlós 23. Landw. gy. e. s. — Schweiger Werner zászlós 37. Landw. gy. e. s. — Schweigerhoffer Ernő főhadn. 1. Landw. gy. e. 9. sz. Wien, s. — Simon Jenő főhadn. 7. Landw. gy. e. 2. sz. s. — Slavik Gottlieb hadn. 32. Landw. gy. e. 3. sz. el. — Slezak Ferenc hadn. 93. gy. e. sulyosau s. — Soltokovic Ferenc főhadn. 37. Landw. gy. e. s. — Spaleny Boluszláv főhadnagy 1. gy. e. s. — Spiess Henrik főhadnagy 37. Landw. gy. e. s. — Stadler József tart. kadét 1. Landw. gy. e. 8. sz. s. — Stadthart József főhadn. 1. Landw. gy. e. 8. sz. Wien s. — Steiner János tart. hadn. 37. Landw. gy. e. s. — Stingl Károly hadn. 15. népfők. gy. e. 6. sz. s. — Stolzenberg Frigyes főhadn. 64. gy. e. 6. sz. Szászrégen el. — Sugár Vilmos tart. hadn. 64. gy. e. 13. sz. s. — Susa Vladimir tart. zászlós 22. gy. e. s. — Szűsz József tart. kadét 1. Landw. gy. e. 9. sz. Wien el. — Svaton Antal őrnagy 40. táb. tűz. e. könnyen s. — Svoboda József tart. hadn. 10. gy. e. el. — Syre Agost száz. 32. Landw. gy. e. 7. sz. s. — Szentiványi Gábor dr. tart. zászlós 9. honv. husz. e. s.

Teutsch Gusztáv százados 64. gy. e. 7. sz. s. — Tobias Ferenc tart. hadn. 64. gye. 2. sz. s. — Tontsch Rudolf tart. hadnagy 64. gye. 7. száz. el.

Uaneshou Ottó hadnagy 37. Landw. gye. sedesült.

Bachuska Károly száz. 15. Landw. gy. e. 9. sz. Strelhotitz el. — Virányi Ferenc főhadn. 9. honv. husz. e. s. — Vogel László hadn. 9. honv. husz. e. s. — Vukits János főhadn. 32. Landw. gy. e. 6. sz. s. — Wachtel Ernő tart. zászlós 1. Landw. gy. e. 1. sz. Wien s. — Wahle Norbert hadn. 32. Landw. gy. e. 6. sz. s. — Walig Guido dr. hadn. 15. népfők. gy. e. 3. sz. könnyen s. — Werber Ede hadn. 31. népfők. gy. e. 12. sz. el. — Westhauser Ernő száz. 1. Landw. gy. e. 4. sz. Wien el. — Winteraitz Pál tart. hadn. 32. Landw. gy. e. 11. sz. s.

Szerbia bányavidékét elfoglaltuk.

(A szerb—montenegrói „offenziva.” — Csapdába kerülnek a betört csapatok. — A megközelíthetetlen Szerajevó. — Kragujevac—Kraljevo a szerbek végső védelmi vonala.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, október 1.

Az a hivatalos jelentés, melyet délen operáló csapataink parancsnoksága tegnap kiadott, megemlékszik arról, hogy alárendelt ellenséges erők betörték Szandzsák-határterületre. Ezek a csapatok kétségtelenül azok az egyesült szerb és montenegrói seregek, melyek a skutarii francia különítmény katonáival együtt — külföldi lapjelentések szerint — *Martinovics* generális parancsnoksága alatt indítottak offenzívát Bosznia délkeleti részei ellen és Szerajevó ellen szeretnének vonulni. A régi Szandzsák határán magas hegyek választják el Montenegrót Boszniától. A Ljubicsna plana 2236 méter magas s nem sokkal alacsonyabb a hozzá csatlakozó Gradina plana sem, amelynek nyulványai abban a kis kiszögélésben végződnek, mely az ugyancsak montenegrói területen levő Pijes mellett kezdődik és csaknem a boszniai Focsa határáig viszi előre a montenegrói határt. Focsa városa jóval alacsonyabban fekszik, ott, ahol a montenegrói hegyekben eredő Csehatina folyó beleömlik a Drinába. Amit tehát a montenegróiak előnyomulásnak neveznek, nem egyéb, csak annyi, hogy a *crnogorci* lelopódtak a maguk görbe hegyei közül a völgybe.

Csak természetes, hogy a monarchia csapatai nem szálltak velük szembe ott, ahol a vitéz *crnogorci* voltak a hegytetőn s a mieink a völgyben, hanem *visszavonultak* előlük egészen a Focsán túl kezdődő magas hegyekig, melyek mint egy erődvonat veszik körül hatalmas gyűrűben Bosznia fővárosát, Szerajevót. Légvonalban nem nagyobb a távolság a montenegrói határtól Szerajevóig hatvan kilométernél. A természetben, a magas hegyek között kanyargó görbe utakon, több mint kétezereszerannyi. Szerajevó alatt ott emelkedik a havas tetejű *Trabovica*, azon túl a *Jahorina* és az *Igman* plana, mely kétezer méternél is magasabb. Ezeket keresztül kellene jönniök a montenegróinknak, ha erről az oldalról akarnának támadást intézni a bosnyák főváros ellen. A *Jahorina* hozzá még vizválasztó is, úgy, hogy *folyóvölgy sincs, melyen keresztül a főváros megközelíthető volna.* Az egyetlen utvonal az a fensík, melyen végig a bosnyák vasutak Szerajevó—*Yardistei* vonala fut. Ez pedig helyenként oly *szűk völgyeken megy keresztül, hogy azokban egy század baka, meg egy ütő egész hadseregeket tehet tönkre.*

Amikor a montenegróiak azt kürtölik világgá, hogy csak negyven kilométernyire vannak a bosnyák fővárostól, bizonyára légvonalban számolnak s megelégednek arról, hogy az ut az ő hadállásaiktól Szerajevóig a valóságban százötven kilométernél is több s hogy közben — most már a mi bakáink a hegytetőn és ők a völgyben, — ott várjuk őket teljes felkészültséggel. Az ő dícső előnyomulások tehát valóban nem több egy kis kiruccanásnál a szomszédos völgybe, amelyet békeidőben is olg gyakran rendeztek a fekete hegyek hósei s amely hamarosan azzal fog végződni, hogy — amint azt már máskor is megtették — gyorsan visszamensküldtek, mihelyt az első bakasapkát meglátják. Ha azonban várakozás ellenére is tovább merészkednének, hamarosan a *Timok* divízió sorsára juthatnának, mert egy oldalról a *Goles*, előlről a *Jahorina*, oldalt pe-

dig a *Lelija*, *Maglic* és a *Troskavica* plana által határolt *Drinavölgyben* olyan vereség érheti őket, melyhez hasonlót még szerb szövetségeseik sem szenvedtek a Száva partján.

A hadvezetőség a maga kommunikéjében bejelenti, hogy a *délkeletboszniai határterület megtisztítására irányuló intézkedéseket haldéktalanul megtette.* Ezek elé a legnagyobb bizalommal nézhetünk, mert ezen a ponton egyébként is kitűnő csapatainkat még a természet is segíti. Azon sem szabad megütnünk, amit ugyancsak *Potiorek* tábornoszernagy kommunikéje jelent be, hogy a határnak ez a része csapatainktól teljesen mentes volt. Szerbiával és Montenegróval csaknem ezeröttszáz kilométernyi vonalon állunk harcban a Duna, Száva, Drina és Uvae partjain. A Szandzsák-területen kevésbé fontos határaink nagy haderőkkel való védelme, mert ott a természetadta határok maguk is megvédik a monarchia bejáratait. Az alsó Drina mellett megkezdett offenzívánk támogatására sokkal nagyobb szükségünk volt minden összevonható erőkre, mint ott, a *Lim* és a *Cehatina* partjain, ahol csak farkasverembe rekedhet az ellenség, ha offenzívába merészkedik.

A kommuniké másik része, mely szerb területen álló csapataink kitűnő magatartásáról és folytonos győzelmeiről ad számot, annál örvendőbb, mert *csapatainkra nézve nehéz*

Kragujevac—Kraljevo a szerbek védelmi vonala.

Szófia, október 1. Az *Utro* jelenti: A szerb hadvezetőség, amint ezt Nisben hivatalosan hírül adták, az osztrák-magyar hadsereggel a döntő ütközetet a kragujevac kraljevo-i vonalon akarja megvívni. Tekintve Szerbia rendkívül súlyos helyzetét, már a katonai körök sem reménykednek, mert az osztrák-magyar hadsereg rettenetes csapásai következtében ez az utolsó vonal sem lesz tartható. (N. T. H.)

Szerbia pusztulása.

Szófia, október 1. A félhivatalos *Volja* tovább folytatja Szerbia pusztulásáról megkezdett cikksorozatát Nisben tartózkodott munkatársa tollából.

Egy egyetemi tanár a következőket mondotta nekem:

— Most nyitottam ki a szememet, de már késő van, mert amit látok, az rettenetes. Oroszország mindig piszkált bennünket és nagyra-növelte bennünk Bosznia-Hercegovina iránti aspirációinkat, amelyek immár mindörökké elvannak temetve. Most nyílik ki a szemem és látom, hogy a végünk közeledik. Most látom, hogy mi magunk csaptuk be magunkat és a mikor Oroszországra gondolok, akkor könny tomlal a szemembe. Mindennek Oroszország az oka és a legnagyobb fájdalommal kell bevallanom, hogy nem tehetünk mást, minthogy kezeinket tördeljük. Belátom azt is, hogy Bulgáriával szemben Szerbia nagyon igazságtalan volt és hogy Bulgáriát jogosan illelné meg az elégtétel. (N. T. H.)

Az orosz cár kitüntette Putnik vajdát.

Bukarest, október 1. Mint a *Viitorul* jelenti Pétervárról, az orosz cár. Putnik vajdának, a szerb hadsereg vezérének, a Szent György-rend negyedik osztályát adományozta. A kitüntetésről a nisi orosz követ értesítette Putnikot, akihez a cár megleghangu táviratot inté-

terepen folyik a harc Szerbia leggazdagabb, bányákban, különösen szénbányákban legdu-sabb vidékén, melyek közül a legtermékenyebbek már kezeink között is vannak. A szerb hadsereg teljes zűllöttségét, a világtól elzárt királygyilkosok lelki deprimáltságát tanúsítja a hivatalos kommunikének az a része, mely elmondja, hogy a szerb hadseregből tömegesen érkeznek a mi táborunkba szökvények. Ahol a katonaság éhezik és szökik, ott nagy ellentállásokról már aligha lehet szó. Az újabb események tehát ismét a legszébb reményekre jogosítanak fel bennünket Szerbiában álló hadseregünk legközelebbi fegyvertét-teriránt.

Visszavert szerb betörés Zimonynál.

Batajnica, október 1. Mig seregeink diadalmasan haladnak Szerbia balsejében, a szerbek betörést szerveztek a Száván, Zimony környékén. E betörésnek célja az volt, hogy egy egészen jelentéktelen csapat nyugtalanítsa határunkat, elvonja főerőnk figyelmét, egy távolabb eső ponton zavart okozzon. A szerbek *Zimony* alatt *Szuresinnál* és *Bezanje-nél* próbálták áttörni a határt, hol csekélyebb számú népfelkelő-erődek teljesítenek határvédelmet. A betörés 23-én éjjel 4 órakor történt Zimony alatt, félhatkor *Bezanje-nél* és *Szuresinnál*. Csapataink pár kilométernyire beengedték a szerbeket és azután rajtuk ütve, rövid küzdelemnek nem is nevezhető tusakodásban visszaverték és visszaűzték őket a Száván. Nekünk alig volt igen kevés számú sebesültünk, a szerbeknek meglehetősen jelentékenyebb veszteségeik, csapatukkal nem aránylóan nagyszámú halottat hagytak hátra és a szerbek közül sokat elfogtunk. Egyébként e vidéknek a betörésből semmi más kára nincs.

zett. Hogy miért adta a cár a rendjelet, azt elfelejtette megtáviratozni. (N. T. H.)

A román esőcselék tüntet.

Bukarest, október 1. Bár az entente-hatalmak minden követ megmozgatnak, hogy a francia-orosz barátságnak érvényesülését az egész vonalon keresztülvigyék, akciójuk pozitív eredménye mégis kimerült az utcai tüntetések rendezésében. Bukarasiben is tüntetést rendeztek hétfőn este a Párisban tanuló román egyetemi ifjak. A Dacia-ban tartott ülés után, amelyen nagy hangon hirdették, hogy *Károly* királyból a román nemzet még akkor is Nagy Károlyt fog teremteni, ha a király nem adja meg ehhez beleegyezését, a *Calea Victoriá-ra* vonultak a tüntetők. A rendőrkordont áttörték, de a katonaság, amelyet a belügyminisztérium felszólítására rendelt ki a térparancsnokság, visszasszorította a tüntetőket a mellékutakba. A felbérlet tömeg erre nem állotta kövekkol megdobálni saját katonaságát, mire a kirendeltség vezetője lovas-attakot intézett a tüntető esőcselék ellen. A hősök egy perc alatt megfutottak és az első komolyabb fellépésre teljes lett a rend és a nyugalom. (Pol. Hir.)

Bulgária bevomul Makedóniába.

Szófia, október 1. (Südslavische Korrespondenz.) A hivatalos „Cambana” írja: Bulgária semlegességének proklamálása által időt akartunk nyerni arra, hogy alkalmas pillanat-

ban elfoglalhassuk Makedóniát. Positív értesülésünk szerint ehhez Törökország már régebben megadta elvi beleegyezését, amelyet illetőleg most véglegesen megállapodtunk volt. Az utóbbi időben a bukaresti szerződés kötelekeiből Románia is kilépett, Makedóniát tehát most már csak Görögország és Szerbia védik. Mivel tulajdonképen a szerb Makedóniát tartjuk szem előtt, a hol már a szerb hatalom megszűnt, csak Görögország szállhat velünk szembe fegyverrel, ha ugyan ezt megkísérli, mert Görögországtól nem volna józan dolog az elveszett Szerbiáért sikra szállani. A hármasszövetség nem fog utunkba állani, mert tőle csak biztatást nyerünk. A hármasszövetség hatalmai közül eddig csak Franciaországnak nem volt alkalma nekünk ígéreteket tenni. Oroszország és Anglia pedig már manifesztumokban jelentették ki, hogy a nemzetiségek jogaiért viselnek hadat. Tehát legalább is addig, míg a háború tart, nem szeghetik meg ígéretüket a cár és az angolok. Ezért kell nekünk még a háború befejezése előtt elérni a san stefanoi szerződés által biztosított Bulgáriát. Később Oroszország állaná ennek utját.

Kitüntetett hősök.

— Elesett tisztek érdemrendje. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 1.

A király — mint a hivatalos lap mai száma közli — az ellenséggel szemben tanúsított vitéz és sikeres magatartásuk elismerésül adományozta; a Lipót-rend 1. osztályát a hadiékítménnyel, díjmentesen: Falkenfeldi lovag Kummer Henrik lovassági tábornoknak, egy hadcsapatnak sikeres vezetéséért; a vaskorona-rend 2. osztályát a hadiékítménnyel díjmentesen: Králicsek Rezső altábornagynak, a 28. és Siegesterni Gelb Károly altábornagynak, a 6. gyaloghadosztály parancsnokának, az ellenséggel szemben vitéz és sikeres magatartásuk elismerésül; Meconsoffy Arthur vezérőrnagynak; a Lipót-rend lovagkeresztjét a hadiékítménnyel díjmentesen a következő vezérőrnagyoknak; Wolfzahni Brandner Ádámnak, Gabriel Tivadar és Arienti Novak Guidónak ns. Hinke Alfrédnek az 55. és Fernengel Jánosnak, az 56. gyalogdandár parancsnokának; továbbá Rathenitz báró Stillefried Adolf ezredesnek, a 17. sz. gy. e. parancsnokának; a Lipót-rend lovagkeresztjéhez a hadiékítményt; Osztymiecki Urbánski Ágost vezérőrnagynak.

A vaskorona-rend 3. osztályát adományozta az uralkodó a hadiékítménnyel díjmentesen a következő ezredeseknek: Streith Rezsőnek, a 22. gy. e. parancsnokának és Treus Izidornak a 38. gy. e.-ben; a következő alezredeseknek: Seei Fischer Hugónak a 4. és Mészáros Józsefnek az 51. gy. e.-ben; továbbá Kautecky Ferenc századosnak a 81. sz. gy. e.-ben; Weber Károly ezredesnek, a 27. sz. gy. e. parancsnokának; a következő alezredeseknek: Thurmaui Ventour Hugónak a 17. sz. gy. e.-ben; Preanfeldi Lustig-Prean Gyulának, a 8. sz. táb. vad. zászlóaljparancsnokának; Schotsch Hugónak, a 9. táb. vad. zászlóalj parancsnokának; továbbá Duc István vezérkari testületbeli századosnak; Klein Rezső 93. sz. gy. e. beli alezredesnek.

A vaskorona-rend 3. osztályát kapták a hadiékítménnyel a következő vezérőrnagyok: Fussinai Schmidt Ignácnak, a cs. kir. 44. és Nemezek Józsefnek, a cs. kir. 43. Landwehr gyalogdandár parancsnokának, Elmar Vilmosnak, a 28. táb. tüzérdandár parancsnokának.

A Ferenc József-rend lovagkeresztjét a katonai érdemkereszt szalagján adta a király Janak József dr. 24. sz. helyőrségi kórházi törzsorvosnak; Brust Károly dr. 51. és Hocevar Antal dr. 69. sz. gy. e.-beli ezredorvosoknak; a katonai érdemkeresztet a hadiékítménnyel; Prónster Ignác és Watzek Károly 87. sz. gy. e.-beli őrnagynak; Kaizs Antal vezérkari testületbeli századosnak; Noderer Ferenc 64. sz. gy. e.-beli alezredesnek; Petzold Jenő és Petrovic Péter 32. sz. gy. e.-beli őrnagyoknak; a következő századosoknak: Rehn Jenőnek a 4., Sauer Antalnak és Tamme Gusztávnak a 8., Belik Józsefnek és Laube Rezsőnek a 22., Göllel Inzelt Istvánnak a 38., Berger Arturnak az 50. és Noé Lajosnak a 81. sz. gy. e.-ben; Pirka Ferencnek a 7. sz. hegyi t.-e.-ben; továbbá: Schimek Alfréd főhadnagynak, Hucl János és Tropic Nurija 22. sz. gy. e.-beli hadnagynak; Natista Károly 4. sz. gy. e.-beli őrnagynak; a következő századosoknak: Theil Károlynak a vezérkari testületben; Balisch Arnoldnak a 4., Leunsterni Riedl Ottónak a 22., Pertik Károlynak a 38., Indra Károlynak a 70. és Cerny Emilnek a 102. sz. gyalogezredben; Veith Györgynek és Suppantchitsch Leónak a 4. sz. hegyi t.-ben; a következő főhadnagynak: Seemann Lajosnak a 4., Barisani Mórnak a 22., Erb Gusztávnak a 38., Moldvay Zoltánnak az 51. és Lindner Szilárdnak a 64. sz. gy. e.-ben; Gabriel Jánosnak a határvasár csapatnál, Niedzielski Ádámnak a b. h. csendőrségi testületben; továbbá: Craus Pál 38. sz. gy. e.-beli hadnagynak; Prazák Hugó 93. sz. gy. e.-beli őrnagynak; Czech József 100. és Matzner Rikárd 93. sz. gy. e.-beli századosoknak; s továbbá: Trankwald Róbert 8. sz. dzs.-e. beli őrnagynak; — a következő századosoknak: lovag Purschka Arturnak a 87. sz. gy. e.-ben; Bäumer Bódognak a 3. sz. táb. tarack-e.-ben; a következő főhadnagynak: Diakow Jaromirnak, számf. a 3. sz. gy. e.-ben, beosztva a vezérkarnál; Sotschnig Mórának a 17. sz. gy. e.-ben; Mayer-Nessler Pálnak a 8. sz. dzs.-e.-ben; Walter Edénok s Noltsch Armin hadnagynak a 3. sz. táb. tarack-e.-ben.

Ugyanezt a rendet adományozta a legfőbb hadur az ellenség előtt elesett: Sobota Emil századosnak a 22., Schlohofer Emil hadnagynak a 81. és Szász Sándor tartalékos hadnagynak a 70. sz. gy. e.-ben;

A hadiékítményt a katonai érdemkereszt-hez adományozta végül: Kraus Miksa vezérkari testületbeli őrnagynak; Gradl Manó 7. sz. gy. e. beli századosnak; Hoffmann Oszkár 5. sz. táb. t. e.-beli őrnagynak, beosztva az 1. sz. táb. t. e.-nél; Gnigler Antal 13. sz. hegyi t.-e.-beli őrnagynak; Zloch Győző 70. sz. gy. e.-beli őrnagynak; a következő századosoknak: Plesch Ignácnak a 8. és Zbytovsky Jánosnak 102. sz. gy. e.-ben; továbbá: Staufert Vilmos ezredesnek, a 7. sz. táb. vad. z. parancsnokának; Fleischer Armin 7. sz. gy. e.-beli őrnagynak.

Naptárhirdetők

szives figyelmébe.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is díszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — ideje korán hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Russzofil árulók

tömeges kivégzése.

(A galiciai franktirőrök. — Egy huszártiszt elbeszélése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 1

A délvidéki szerb hazaárulóknál nem kevésbé alávaló a galiciai russzofil lakosság, a mely a monarchia északi határait veszélyezteti. Hogy mennyire megnehezítik hadseregünk operációit, arról felháborodva beszélnek a hazaérkezett sebesültek.

Érdekes dolgokat mondott el egy Aradra érkezett megsebesült huszártiszt a russzofil lakosság árulásáról:

— Előre tájékoztattak bennünket — úgy mond — hogy a russzofil lakosságra ügyelnünk kell, de azért nem is sejtettük, hogy milyen sok akadályt és kellemetlenségeket okozhatnak seregeinknek ezek a pánszlávizmustól megrészegedett emberek. Ahogy csapataink pozícióba helyezkedtek, a legközelebbi faluban, vagy egy szalmakazal gyulladt meg, vagy valamelyik kőményből csaptak ki a lángok. Eleinte azt hittük, hogy ez a véletlen műve, aztán rájöttünk, hogy lángnyelvekkel adnak jeleket az ellenséges katonáknak. Számtalanszor megtörtént az is, hogy éjszaka idején a házakból ránkölttek. Hiába kutattuk, nem találtuk meg a lövöldözőt, a házakban mély sötétség volt. Azonkívül, hogy néha leterítették egy-egy katonánkat, nyugtalanították a patruljainkat, amiből könnyen nagy szerencsétlenségek támadhattak.

A hadvezetőségnek jelentést tettünk ezekről az esetekről s azt a parancsot kaptuk, hogy a russzofil lakossággal a legszigorúbban kell eljárunk, ha arra komoly okot szolgáltatnak. A hadvezetőség proklamációban is közölte a galiciailakossággal, hogy akit áruláson kapnak, vagy eméségesen viselkednek katonáinkkal, azokkal statáriális uton fognak végezni. Ez sem használt. A fényjelzések s katonáink nyugtalanítása folyton megismétlődtek. Erre azokban a községekben, ahol ellenséges fogadtatásra találtunk, összaszedtük a veszedelmes embereket s rögtönítelő bíróság elé állítottuk őket. Másnap reggel ott lógtak a község háza előtt valamennyien. Nem egy pápa és tanító került az akasztófára.

— Nekünk kulturembereknek, rettenetes látvány volt az első akasztás, aztán már annyiszor ismétlődött ez a látvány, hogy teljesen megszoktuk. A lakosság lecsendesedett, mikor látta, hogy kifogyott a türelmünk s többé nem kellett tartanunk tőlük. Amennyire gazul viselkedik a russzofil lakosság, annyira barátsággal és testvéri szeretettel fogadják katonáinkat a lengyelek. Ahol csak lengyelekre találtunk, élelmiszerekkel s virágokkal halmoztak el bennünket. Boldogok voltak, ha közöttük tartózkodtunk néhány órát. A lengyel nők a legönfeláldozóbb ápolónők a harcúterem. A testvéreik sem ápolhatnák jobban sebesült katonáinkat, mint ahogyan a lengyel nők gondozták őket.

— Megsebesülésem előtt való napon — mondotta — azt a parancsot kaptam, hogy hatvan emberrel közelítem meg az előttünk fekvő két községet és állapítsam meg, hogy tartózkodnak-e ott oroszok. Az egyik községhez eljutottunk minden baj nélkül. Nem találtunk ellenségre. A russzofil lakosságtól azt az információt kaptuk, hogy a szomszédos községeket elhagyták az oroszok. Alig értünk a szomszédos község közelébe, erős gépfegyvertű fogadott bennünket. Gyorsan lőárkokat rögtönítettünk s rajvonalba fejlődtem embereimmel. Mintegy százötven kozákkal attakot intéztek ellenünk, de erős puskatűzzel visszavertük őket s szerencsésen sikerült visszatérni csapattestünkhöz. Az áruló russzofileket, akik hazugsággal az oroszok tőrébe kergettek, természetesen felkötöttük.

„Férfiak a Kárpátok őrtüzeinél.”

(Aage Madelung haditudósítása a visszavert orosz betörésről. — Svéd költő a magyar katonáról.)

Az Aradi Közlöny-tudósítójától.

Arad, október 1.

A Berliner Tageblatt szerződtette a Zürichben élő világhírű svéd költőt, Aage Madelungot és kiküldötte őt a galíciai harotérre, ahonnan most érkezett meg Sátoraljauhelyből, a Kárpátok déli lejtőjén tartózkodó írónak első cikke. Abban a pillanatban, amikor a szerkesztőség — írja a Berliner Tageblatt — megkapta kiváló munkatársának sürgönyileg küldött jelentését, érkezett Budapestről a hivatalos értesítés, hogy orosz csapatok hiába kísérelték meg, hogy a kárpáti szorosokon át betörjenek Magyarországra. A költőnek impresszióit, Sátoraljauhelyről keltezték, a következőkben ismeretjük:

— Aki csak egyszer utazott azon a nagy síkságon, amely szakadatlanul húzódik Bécsből a Kárpátokig, az előtt tisztán áll, hogy ez a minden gazdagsággal megáldott föld összehasonlíthatatlan kiváló embereket produkál. Szakadatlan tengeri és répaföldek ragyognak az őszi napban, közben learatott buzaföldek, itt-ott már újból felszántva, barázdákkal, amelyek a látóhatár széléig nyulnak, nyilegyenesen, mintha csak egy mérnök mérte volna ki óriási léniájával. Osztop irányában azután a nagy síkság egy kissé a magasba szökik, mintha megunt volna már a vízszintes fekvést és megteremti az egymás mellé sorakozó dombokat, annak a nemes szőlőnek szülőgyát, amely ennek az összehasonlíthatatlan vidéknek a lelke. Talán sehol a világon nem élnek oly testvériesen és megértően egymás mellett germánok és nem germánok, mint itt, összeolvadva és egymást befolyásolva, anélkül, hogy a monarchia különböző nemzetiségei elveszítenék sajátos tulajdonságaikat. És ezért a monarchia törzsei úgy állnak a Kárpátokban, mint a fal, hogy az ő természetüktől és érzelmeiktől idegen és elonséges hordának utját állják.

A Kárpátok a Visztulához hasonlóak. Itt is vannak Mazuri tavak, meredek eséssel, sziklák mélyébe. Itt, ezen a hatalmas országot elzáró helyen találkoznak Ausztria-Magyarország férfiai, hogy közösen áldozzák életüket, ifjúságukat és erejüket a szép hazának, hogy odaadják egy nászéjszakán, vadul, a hűségétől és a bátorságtól. Kevesen ismerik ennek a nagy síkságnak a fiait, ezeket a jókedvű, napsütötte szántóvetőket, akik a nyilegyenes, fekete barázdákat húzták és most nyilegyenesen egymás mezőre vonultak, hogy az ellenség szívébe szántsanak véres barázdákat. Én azonban ismerem őket: én átmentem a nagy síkságon és láttam az asszonyokat, akik szülték őket s az apákat, akik nemzették őket. Én láttam a fiuknak sebtelen testét, amikor kivonultak és a sebesülteket, amikor visszajöttek. Én ismerem őket. Mint a fekete tigris áll előttem a főhadnagy, Sátoraljauhely fiatal hőse. Sebekkel borítva, alig lépte át a tábort kórháznak kapuját, félig gyógyultan úgy látszik, mintha éppen most fejezte volna be alaposan átgondolt tréningjét, hogy egy mesterművet hajtsen végre. Arcában, amelyen az ária vonások beszélnék, sötétén égne szemei, mint a cigány szemei, a vad hegedűs, aki a tüzes magyar nótákat játsza.

Sátoraljauhely ezrede az első között volt, akik az ellenséget az ellenség földjén felkeresték, mint orosz lánok harcolva, fél napig álltak ellent egy orosz hadtestnek, súlyos veszteségek között majdnem felényire olvadva. Majd-

nem minden tiszt vagy meghalt, vagy súlyosan megsebesült, távoznia kellett a frontból, legelőször az ezredesnek. És ez csak egy példa a sok közül. Harci készség van, kívánják a harcot, még ha az ellenség tízszer annyi is, mint ők. És úgy mint a sátoraljauhelyi hősök kezdettől kezdve az első sorban álltak, úgy ma a stratégiai helyzet megváltozásával, maga a város és annak lakossága a nagy küzdelem közelébe került. Ez a terület az, amelyet a katonák a háború „Hinterland“-jának nevez. Nagy tábori kórházak vannak itt és a legelőkelőbb társadalmi osztályokhoz tartozó hölgyek ápolják a sebesült katonákat. A falvakból egyszerű asszonyok mennek és hoznak nagy kenyereket ajándékba. A város piacán parasztek és parasztaszonyok árulják ennek a gazdag országnak a terményeit, de nem drágábban, mint béke idején.

Bécsben egy magasrangú hivatalnok, akivel együtt töltöttem egy sétát, ujjongva mondta nekem:

— Ellenségeink azt írják, hogy Bécsbe éhínség van. Azonban hála Istennek hosszú időre el vagyunk látva.

Ha valaki azt írná, hogy Magyarországon éhínség van, biztosan tudnám, hogy ez nem igaz, mert időtlen ideig elégséges, tulontul elégséges az élelem. Nem, a két szövetséges ország nem engedi magát kiéhezíteni. Ez a föld pazarlóan szüli a gabonát és a férfiakat. A Kárpátokban úgy állnak a monarchia harcossai, mint a fal. Itt, a front mögött áll a nép, mindnyájan szilárdan eltökélve és jól tudva, hogy Franciaországban is az ő ügyükért harcolnak.

A felhők eltűntek. Osziesen ragyog a nap, de a csöndes éjszakán északra nézek, ahol a göncölszékér lassan vonul fel az égre és úgy érzem hirtelen, mintha hallanám a csillagkerekeinek gördülését és rudjához fogott paripáinak prüszkölését. Még mélyebben figyelem a messzeségben feltűnő, északról jövő égi kutyát és most hallom világosan, amint a nyomában visszhangzik az előrosiető oszlopok lépése. Vajon én vagyok az egyetlen, aki ezt az északról jövő lépést lesi? Azt hiszem nem. A Kárpátok őrtüzeinél férfiak ülnek, akik ugyancsak nem alsznak.

Az új albán fejedelem. Milanóból jelentik: A Corriera della Sera durazzói tudósítója táviratozza, hogy az ujonnan megalakult albán szenátus nagy többséggel Albánia fejedelmévé választotta Burhan Eddit, Abdul Hamid exszultán fiát. A közeli napokban bizottság fog Konstantinápolyba utazni, hogy felajánlja a török hercegnek a koronát. Az albániai zavarok azonban, úgy látszik, ezzel sem érnek véget. Mint ismeretes, az albán trónkövetelők sorában ott van Esszid basa is, aki legutóbb Dibrában és Matiban a hozzá hű községek küldöttivel gyűlést tartott. Ezen a gyűlésen elhatározták, hogy a községek népe és az egész vidék ragaszkodik Esszad basa megválasztásához. Minthogy egyes vidékeken, így Elbasszánban, Tiranában mohamedán papok működése következtében Esszad-ellenes mozgalmak indultak meg, a küldöttek felajánlották, hogy készek Esszad basát az ország belsején való átvonulásakor elkísérni. Esszad basa értesített különben a durazzói provizórikus kormányt, hogy 12.000 ember élén Durazzó ellen indul.

Szerb gránátok tüzeiben.

(Egy aradi tartalékos tiszt levele a déli harotérrel.)

Az Aradi Közlöny-tudósítójától.

Arad, október 1.

Egy kiterjedt aradi család egyik tagja, aki a déli harotéren mint tartalékos hadnagy harcol, érdekes levélben írja le az újabb eseményeket:

— Multkori levelemben jeleztem — írja a tartalékos tiszt — hogy alkalomadtán beszámolóim itteni élményeimről, de mostani körülményeimnél fogva ezt nem tehetem oly mértékben, mint szeretném. Ha majd nyugodtabb idők lesznek és életben maradok, nem fogom elmulasztani semmiesetre sem, mert az itteni dolgok örökre emlékezetemben lesznek. Talán majd a béke után más színekkel is tudom festeni azokat a dolgokat, amik mostan talán mindennapinak tűnnek fel, de akkor érdekes, izgatónak eseményeknek. A háború sok mindent megszokottá tesz, amire talán a polgári élet nyugalmában borzalommal gondolunk. Az ember különös átalakuláson megy át, a veszélyt, ami fenyegeti, sokszor nem látja, sokszor semmibe se veszi. Megtörténik, — magam voltam egyik szereplője — hogy míg erődünk felett és falain egymásután robbantak fel az ellenséges gránátok, lenn a földszinten nyugodtan kártyáztunk, pedig a golyónak talán pár méterre való eltérése mindnyájunk életébe került volna. Megtörtént velem, hogy míg távosóval figyeltem az ellenséges ágyúállásokat, egy gránát tíz lépésnyire előttem robbant szét és a csodás véletlen folytán csak kőszilánkok és a földből felvert por ért. Amilyen csodás véletlen örködik sokszor az ember felett, ép oly kíméletlen máskor. No de erről majd máskor, nem én voltam a szereplője. Néha a veszély csodálatos találékonyságra tanítja az embert. Egy támadás alkalmával egy kis csapat magyar bakát mindenfelől ellenség zárt körül. Mindkét részen a nagy kövek nyújtotta fedezékben feküdtek az emberek. A szakaszvezető gondolt egyet, a trombitással rohamot fuvat, a köveken óriási lábdobogáshoz hasonló lármát csinálnak és az egész kis csapat harsány hurráh kiáltásban tör ki, de a fedezékből nem mozdulnak. Az ellenség felugrik, a kis csapat sortűzet ad és a vége vak futás, azt hívén az ellenség, hogy egy nagyobb csapat támad rá. A bátor zászlós derék magyar fiu, ki mindig századának élén megy, a lábán megsebesül. Leroskad és sebet bekötözni akarván, egy körre leül, mellette szolgálja. Ebben a pillanatban két ellenséges fegyveres bujik ki rejtékhelyéből a sziklák mögül. Az egyik közvetlen közelről, öt lépésről ráfogja fegyverét. A zászlós nem veszi el lélekjelenlétét, harsány hangon rákiált, illetve ordít a fegyverét lövésre emelő ellenségre, mire az elejti fegyverét. A következő pillanatban a zászlós lelővi ellenfelét. Szuronytsegezve futva közeledik a másik, de a tisztiszolga fegyvere a következő másodpercben halálra sebz. A kötözőhelyen a zászlós sebének bekötésekor ott gubbaszt a derék tisztiszolga ura mellett. Midőn a doktor elvégzi munkáját, benyul tarisznyájába, jóízűen falatozni kezd és a zászlóst e szavakkal kínálja:

— Egyék, instálom, ma még ugyesem értünk rá falatozni.

Ezek az apró mozaikszerű képek is mutatják, milyen szellem uralkodik nálunk. A monarchia minden részéből vagyunk itt tiszték, de mindnyájunkat egybeforraszt a kötelesség és a közös veszély érzése. Ha az eredmény meg fog felelni az itt uralkodó szellemnek, akkor bizalommal nézhetünk a jövő elébe.

Kis történetek a nagy háborúból.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 1.

A „Petit Parisien” írja: Egyik párisi állomáson egy csoport sebesült érkezett meg. A közönség összecsofódott és élénk kiáltásokkal üdvözli a hőseket. A sebesültek valamennyien nagyon fiatalok, de a nap lesütötte őket s borotválatlanok s így meglelt embereknek látszanak. Gyönyörű asszonyok, leányok szolgálnak fel nekik sokkás zsemlyéket, kávé, szivart s természetesen a kérdések ösznével halmozzák el őket.

- Hol sebesült meg?
- A felsőkaromon!
- Fáj nagyon?
- No, ki lehet bírni!
- Hol sebesült meg?
- A lábamon.
- Sulyos!
- Megjárja.

Egy fiatal tizenhét éves leány egy fiatal fiúhoz fordul:

- Ön is meg van sebesülve?
- Igen kisasszony!
- Hol?
- Azt nem mondhatom meg.
- Miért?
- Félek, hogy kinevet.
- Dehogy, dehogy nevetem.
- Hát... hát... a sapkámat elvitte egy gránátzilánk, megfordultam hogy felvegyem s a mikor lehajoltam — bumaz! — ... érti?

— Nem.

- Még mindég nem?

Egy peronyi zavart szünet.

— Na hát kisasszony, ha még most sem érti, hát akkor meg kell mondanom: ezentul a széknek — csak egyik felére ülhetek.

A leány pirulva elfordult. Ugy látszik végre megértette.

A Frankfurter Zeitung a következő érdekes apróságokat közli a német hadseregről:

A német hadsereg legérdekesebb tagja egy apa, aki tíz fiával szolgál. A derék embernek Eisen a neve s wittlichi származása. Ő maga népfelkelő, legfiatalabb fia pedig önként jelentkezett hadi szolgálatra.

A német lapok legutóbb közölték, hogy a német hadsereg legöregebb hadnagya az aacheni származású Stern Lajos, aki hatvanhárom éves. Ezt a rekordot azonban most legyűrte a hatvanöt éves Goldschmidt Emánuel. Goldschmidt végigküzdötte az 1870-iki háborút, vitézsége elismerésül elnyerte a vaakereszt rendet. Legutóbb kalföldön tartózkodott, de a háború kitörésének hírére azonnal hazatért s önként jelentkezett. Most egy bajor népfelkelőoszlopában szolgál Saargemündben.

A német pénzügyi köröket természetesen a hadi kölcsön foglalkoztatja, amelynek fényes sikere bámolatba ejtette az egész világot.

Egy tekintélyes ur lelkesedve mutatott rá arra, hogy a kölcsönjegyzésének sikere főleg a Birodalmi Bank szenális vezetőjének, Hawensteinnek köszönhető.

— A legnagyobb kitüntetésre érdemes ez az ember, de a legokosabb volna, ha a „General-Feldmarschall” mintájára őt „General-Geldmarschall”-nak neveznék ki.

Gróf Károlyi Mihály ma már visszaérkezett Budapestre. Palotájának lépcsőjén találkozott egyik régi ismerősével, aki még a háború kitörésekor bevonult s sebesülten tért vissza a harctérről.

— No, fiam — mondta a gróf — hallottam, hogy nagyon vitéz voltál. Meg akarlak ajándékozni. Mit kívánsz?

— Hát, méltóságos uram, annyi koronát, amennyi az egyik fülemtől a másikig ér!

— Nem lesz az kevés, fiam?

— Megelégszem én annyival!

A gróf beleegyezik a dologba s épen le akarják mérni két füle közt a távolságot, amikor kiderül, hogy a fiúnak csak egy füle van.

— Hát a másik füled hol van?

— Az méltóságos ur, — Szabácsnál maradt!

Szerb milliomos szabadulása az aradi fogházból.

(Beszélgetés Jovanovics Pállal. — Aki a fogságban kedvelte meg Aradot.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 1.

Érdekes öreg ur szabadult ki ma délután az aradi királyi ügyészség fogházából az igazságügyminiszter rendelkezése következtében. A szabadságát visszanyert aggastyán, a hetvenegy esztendő Jovanovics Pál, aki testvére öccsével, a hatvankét éves Jovanovics Kamenkóval együtt hagyta el ma délután az ügyészségi fogházat. A Pancsován lakó milliomos testvérpárt, akiknek régebben könyvkereskedésük volt, de évekké elelőtt visszavonultak, — még július 28-án tartóztatták le Pancsován s mostanig különböző fogházakban tartották elzárva. Az egyik lábára béna Jovanovics Pálról az a hit volt elterjedve a Délvidéken, hogy a pánszláv mozgalom egyik leglelkesebb apostola s mivel a mozgósítás napjaiban minden gyanus szerbet ártalmatlanná kellett tenni, több társával együtt így került fogságba s is.

Az öreg urat, aki családjával együtt most a Fehér Kereszt szállóban lakik, ma délután fölkereste az Aradi Közlöny szerkesztőségének egyik tagja, aki elfogatásáról és fogságban való tartásának körülményeiről intézett hozzá kérdéseket.

— Hála istennek, most már szabad vagyok — mondta Jovanovics Pál — habár a fogságom ideje alatt sem panaszkodhattam. Százhusz társammal együtt a mozgósítás idején fogott el a hatóság. Valami névtelen levél küldött egy besugó és sulyos gyanúval illetett. A hatóságnak kötelessége volt azokban az izgalmas napokban minden megbízhatatlannak látszó egyént eltüntetni. Én ugyan nem tartottam magamat megbízhatatlannak, de elvégre azt nem tudhatta mindenki, hogy én ártatlan vagyok. Nyugodtan fogadtam a hírt hogy Pancsován, Temesváron, majd Aradon kell fogságban maradnom. Négy hétig voltam az aradi vár foglya, de mondhatom, hogy legfigyelmesebb bánásmódban volt részem. Hegedüs Ede alezredes igazán soha el nem muló hálámért érdemi ki, amiért a várban enyhíteni igyekezett helyzetemet. Azután az ügyészség fogházába kerültem, ahol szintén kitűnő bánásmódban lett részem. Bizonyosan tudták, hogy nem vagyok büns ember. Elzárásom ideje alatt Nemess Zsigmond dr. és Pop C. István dr. képviselők közbenjártak az igazságügyminiszternél, hogy visszanyerjem szabadságomat. A mi vármegyénk kormánybiztosa nem emelt kifogást a szabadonbocsátás ellen. Az obrana fantomja már elszállott a délvidékről, nincs már mitől tartani...

— Habár már visszanyertem szabadságomat (és úgy tudom, hogy rövid időn belül még se sietek haza. Azadon igen jól érzem magamat és legalább két hétig még itt maradok, mert nagyon megszerettem ezt a kedves, barátságos várost, ahol nem viseltetnek ellenszenvvel az akaratlanul gyanuba került embertársainkkal sem.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat, 3-án: Diszeladás. 1. Nyitány. 2. Prolog. 3. Hódolat a királynak. 4. Hódolat Vilmos császárnak. 5. Mindnyájunknak el kell menni, énekes háborus életkép 6 képpen.

Vasárnap: Délután: Piros bugyelláris. Este: Mindnyájunknak el kell menni és ünnepi műsor. Hétfő: Ugyanaz.

Kedd: Okt. 6. Diszeladás. Hadak útja.

Szerda: Takarodó.

Csütörtök: Katonadolog.

Péntek: Nemtudomka.

Szombat: Ferenc József azt üzente és Akik itthon maradtak.

* Felülfizetések a Vörös Kereszt Egyesület hangversenyén. A Vörös Kereszt Egyesület javára rendezett vasárnapi hangversenyen a következő felülfizetések voltak: Bohus Zsigmond báró 10 korona, Wadowszky Gusztáv 10 korona, Unger Mór 5 korona, Varjassy Lajos 4 korona, Dörner Eminé és Döry Jenőné 8 korona, Lachmann Frigyesné 4 korona, Vitausobek Lajosné 4 korona, Komény Bertalan 2 korona, Mandi Vilmos dr. 2 korona, Fábry Sándor dr. 8 kor., Purgly Jánosné 10 korona, Dálnoki-Nagy Lajos 5 kor., Kepplch György és István 5 korona, Tagányi Sándor dr. 10 korona, Hász Sándor dr. 20 korona, Winter Adolf dr. 1 korona, Varjassy Árpád 4 korona, Schattelesz Böske 2 korona, Scherhag Franciska és Hela 5 korona, összesen 125 korona.

* Dr. Janovics Jenő a kolozsvári nemzeti színház igazgatója a színház folkérésére szombat este előadás előtt a színpadon bevezető előadást tart a megnyitás alkalmából a magyar színház és a háború címen. — A szombati megnyitóra már sok jegy elkel és kilátás van arra, hogy telt ház előtt folyik le a megnyitó. A darabban nemcsak a drámai személyzet vesz részt, hanem Patoky Vilma is játszik egy kis szerepet és számos szép hazafias dalt énekel.

* A galíciai harctér mozifelvételai az Apollóban. A közös hadügyminisztérium engedélyével készült eredeti harctéri mozifelvételek újabb sorozatát mutatja be pénteken az Apolló-színház. Az Apollóban már bemutatott háborus filmek is nagy érdeklődést keltettek s a publikum a háború történelmi nevezetességű epizódjait nézhetette végig. A belga harctér sok-sok érdekes felvétele után pénteken hozzánk, magyarokhoz közelebb eső háborus képeket vitet az Apolló-színház. A galíciai harcstérrel való ezek az aktuális felvételek s egyik érdekfeszítőbb a másiknál. A lembergi ütközetek színhelyét magunk előtt láthatjuk. Frigyes főhercegről és Károly Ferenc Józsefről jól sikerült felvételeket készítettek abban a jelentős percben, amikor a harctérre indultak, aztán az orosz foglyok tömegét hozza elénk a film. A déli harctér több érdekességét is bemutatják az Apolló új háborus felvételei. Többek között a fürge, győzelmes monitorainkat mutatja be a film, mikor Belgrád alatt ágyuzásra készen állanak. A háborus aktualitásokkal együtt többfelvonásos történelmi képet mutat be az Apolló a pénteki új műsorán.

* Jarzebecki Zsófia a müncheni „Fliegende Blätter” ismert munkatársa ötletes, mulatságos kötetet adott ki „Hoiteres für ernste zeit” címen a sebesült katonák javára. Megrendelhető 1 korona 20 filléért L. W. Seidl & Sohn könyvkereskedésében Wien, Graben 13.

* Kék egér. (Engel és Horst kiváló bohózatának reprise az Urániában). Azok, akik a Kék egér multkori bemutatóján jegy nélkül voltak kénytelenek távozni, már több alkalommal kéréssel fordultak a színház igazgatóságához, hogy a kiváló vigjátékot újlag műsorra hozza. A színház engedve a mindenfelől megújított kérelmeknek, ma újra bemutatja az azóta ismét tömöntelen sikert aratott bohózatot. Ismét alkalma lesz a közönségnek gyönyörködni a kacajt, vidámságot, derűt fakasztó igaz, vérbeli bohózatban.

* Hiteles harctéri felvételek az Urániában. Az Uránia színház megszerezte a hadügyminisztériumtól a háború hiteles felvételeit. Ezen felvételek második sorozata a déli harctéren készült és helyszíni felvételekben mutatja be az ott lefolyt készülődéseket és ütközeteket, a sanitécek és pionérek munkáját az ütközet közben.

Minden harctéren sikeres a német offenziva.

— Páris készül az ostromra. — Páncélos Zeppelin-flotta. — A franciák hadi jelentései. —

— Távirati tudósítás. —

A franciaországi harctérről a német nagyvezérkar ma sem adott ki hivatalos jelentést, de egy megbízható magánjelentés röviden, egyetlen sorban így jellemzi a helyzetet.

Berlin, október 1. A B. Z. am Mittag jelenti: A német offenziva valamennyi hadszíntéren eredményesen halad előre.

A német offenziva sikere olvasható ki a francia hadvezetőség leleményesen összeszerkesztett jelentéséből is.

Joffre tábornok a franciák harcairól.

Páris, október 1. (Rómán át.) A főhadiszállás szeptember 28-án reggel a következő hivatalos jelentést adta ki: Balszárnyunk, amely Nancy északi részén van, előre akart nyomulni. Azonban mivel sokkal erősebb ellenfele akadt, kénytelen volt egy kis terület feladásával hátravonulni. Miután újabb csapatok érkeztek, a feladott területekből erőlyes offenzívával sikerült egy területet visszazerezni. A harc ezen a részen nagyon heves karakterű, mert az ellenfél hősiességgel védi pozícióit. A közepén semmi újság. Jobbszárnyunkon Nancy és Toulból kitörő csapataink elől az ellenség kitűrtette Woivre községet és Beaumont felé vonult. Az akciót folytatjuk.

A Meuse magaslatain a német csapatok előnyomultak egészen St.-Michielig, azonban még nem tudtak átkelni a Meuse-folyón. (A német főhadiszállás szeptember 29-én már közli, hogy a Maas-erődökkel szemben álló hadsereg visszautasította a Toulból intézett újabb francia kirohanásokat.)

Délután félháromkor a párisi főhadiszállás jelenti: La Somme és az Oise között a harc rendkívül heves. Az oise és Soisson között csapatainkat kissé előretoltuk, az ellenség itten előrevonulásukat nem akadályozta. (Pol. Hir.)

Elpusztult zuávandár.

Berlin. (Táviroda, cenzurálva.) A Daily Mail párisi tudósítója egy sebesült zuáv altisztel beszélgetett, aki elmondta, hogy huszadikán nyolcezer zuávból álló dandár, német gépfegyvertűbe jutott. Egy sebesült zuáv kivételével az egész dandár odaveszett.

Páris erődítéseit most készítik.

Genf, október 1. A párisiak most már egészen bizonyosra vessik, hogy a németek a legrövidebb idő alatt ostrom alá fogják a francia fővárost. Gallieni tábornok, a város katonai parancsnoka, hogy a németek katonai előrenyomulását — bárha rövid időre is — feltartóztassa, elrendelte, hogy a külső erődöknél kívül még futó árkokat, erődítményeket és egyéb akadályokat építsenek.

A katonai parancsnokság és a városi hatóság közt differenciák merültek fel, mert az ehhez szükséges elegendő munkaerő nem áll rendelkezésre. A franciák, úgy látszik, egészen elfelejtették a 70-71-es háború tanulságait, amikor ugyanez történt. Akkor is meg volt a szándék az ilyen erődítések építésére, de nem valósíthatták meg, mert a munkások és a város között munkabér-differenciák merültek föl, amelyek elosztása oly sokáig tartott, hogy az erődítési munkálatokhoz csak nagy késedelemmel foghattak. (Bud. Tud.)

Bécs—Berlin, október 1.

Páris, október 1. A Corriere della Sera jelentése szerint háromnapos elkecsereedett harc után az időjárás kedvezőre fordult. Mindenki szívszorogva várja, vajjon a ragyogó napsütés meghozza-e a győzelmet is. Egyelőre megelégednek azzal a gondolattal, hogy a csapatokat a fojtó hőség nem gyötri és nem kénytelenek sűppedő sáros mezőkön harcolni. A híreket egyre növekvő aggodalommal lesik. Az újságok kiadóhivatala előtt a tömeg szinte megrohanja a rikkancsokat, a legutóbb érkezett hírek azonban nem adnak megnyugvást és a nép izgalma egyre fokozódik.

Vilmos császár fia Reimsben.

Berlin, október 1. A Temps szerint egy Vörös Keresztés hölgy, aki a németeknek Reimsba való bevonulásakor a városban tartózkodott, találkozott egy fiatal német tiszttel, akinek gyűrött ruháján meglátszott, hogy részt vett a hadsereg fáradaiban. Ez a tiszt arra kérte az ápolónőt, hogy kezeljen néhány megsebesült német tisztet. Később értesült róla, hogy az a tiszt Vilmos császár fia, Agost Vilmos herceg volt.

Róma, október 1. Párisból érkezett jelentés szerint Joffre fővezérnek tudomására hozták Németország ama hivatalos értesítését, hogy a német csapat azért volt kénytelen a reimsi katedrális bombázni, mert annak egyik tornyában megfigyelőállomást állítottak fel a franciák. A fővezér a hadügyminiszter előtt erőlyes hangon igyekezett cáfolni a megfigyelő állomásról szóló hírt.

Német előnyomulás Antwerpen felé.

Rotterdam. Tegnap délután erős német csapat tüzéséggel megjelent Molinál. A belgák rövid harc után visszavonultak, melyben sokat veszítettek. A németek Antwerpen irányában továbbmennek, üldözve belgákat. (Táviroda.)

Páncélos Zeppelinek.

Luzern, október 1. A Corriere della Sera jelenti: A friedrichshafeni gyárakban éjjel-nappal dolgoznak az új léghajókon, amelyek alsó részét páncéllemezok védik. Az új Zeppelin-léghajókat ágyukkal is felszerelik.

Berlin, október 1. Antwerpen előtt ismét megjelent egy Zeppelin és öt bombát dobott a városra, azután minden zavar nélkül felszálló helyére visszatért. (Bud. Tud.)

A megsebesült bajor herceg.

München, október 1. Ferenc herceg, aki a francia harctéren megsebesült, tegnap éjszaka ideérkezett. Üdvözlésére a királyi pár, továbbá a kalábriai herceg jelent meg a pályaudvaron. A herceg jó ideig mesélt a heves ütközetekről és megsebesüléséről. Erután a kivonult orvosok a sebészeti klinikára vitték, ahol ma megoperálják felső combját, melyben a gránátszilánk még mindig benne van.

Aradi önkéntes halála galíciai csatáiban.

(Friedl százados levele a szülőkhöz.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 1.

Galícia végtelen síkságán, katonák sáta sűrűdörben, kihűlt szívvél és örökre szótalan ajakkal, eltemetve fekszik egy aradi fiu, akit hetekkel eselőtt még Arad utcáin láttunk járni, gondtalan és derűs arccal, gyerekesen csillogó szemekkel, amelyekből tisztán, tiszta sugárzott ki a szívjószág. Mert jó fiu volt és sokan szerették, most sokaknak szökött köny a szemébe, amikor elterjedt a hír a városban: Glück Andor meghalt. Ez a szomorú hír már hetek óta keringett. Sebesült katonák hozták, akik visszajöttek a harcmezőről és elmesélték, hogy látták, amint megölte a golyó szeretett bajtársukat. És a hír terjedt, szájról-szájra adták egymásnak az emberek és nem volt senki, akinek a szívében őszinte sajnálkozás és meleg részvét ne fakadt volna a leverő híradás hallatára. Mindenki együtt érzett a lesújtott szülővel, akinek a fülébe szintén eljutott, amit a hazatért katonák meséltek a köztisztelőben álló, derék család iránt az egész város társadalmá őszinte részvétet érzett. De biztosat nem tudott senki, a hivatalos veszteségkimutatásokban nem szerepelt a szegény önkéntes neve és lassan-lassan, mintha megnyugodtak volna a szülők is. Az emberek vigasztalták őket: „nem kell elhinni, amit a sebesültek mondanak” a az egyetlen, ami a megpróbáltatások keserű óráiban csalárd vigaszként megmarad a szívben: a remény, belelopódzott a szülők szívébe is, ott élt, ott derongott, néha táplálta valaki, aki jobb hírt tudott mondani annál, amit a sebesültek hoztak. De biztosat nem tudott senki... Ma végre bizonyossá vált, megmásíthatatlan, szomorú valóság lett, aminek bekövetkezésére szorongva, remegve gondolt az aggodó szülői szív, amelyet bevont idáig a remény jótékony fátyla. Most szertefoszlott, semmivé lett ez a habkönnyű fátyol és kötségbeesett zokogással siratja egyetlen, imádott fiát egy derék aradi kereskedő, Glück Dezső, és vele együtt sir egy megtört, sokat szenvedett jóságos lelkű anya és szerető testvérek.

Friedl százados, aki oktató tisztje volt az önkénteseknek, ő adta tudtára a családnak a gyászos csomóyt. Nem rideg katonai átiratban, hanem melegáru levélben, amelynek minden sorából kiérzik a család mély fájdalomában résztvevő emberi szív. A szomorú levél, amelyet ma délután kaptak meg Glückék, így hangzik:

— Verehrter Herr Glück! Mit voller Zuversicht und Hoffnung dachten wir, dass Ihr Sohn heil davonkam. Laut der eingetroffenen sicheren Verständigung wollte es Gottesfügung, dass Glück und sein Kamerad Bernáth am 8-ten d. M. bei Komarno den Heldentod fand. Als sein und allen anderen vom Herzen zugetaner Erzieher, ist es meine traurig unbedingte Pflicht Ihnen Herr Glück dies mit der Versicherung mitzuteilen, dass ich Ihren und Ihrer w. Familie Schmerz herzinnigst teile.

Möge Gott, der Allmächtige Trost, Kraft und Mut zur Ertragung dieses herben Schlages bieten. Ich und die ganze Abteilung werden bis zu unserer Abberufung mit kameradschaftlicher Pietät und Stolz seiner unverbrüchlicher Treue gedenken.

Hochachtungsvoll
Friedl Hauptmann.

Arad, den 30-ten IX. 1914.
Komarno liegt südwestlich Lemberg.

A gyönyörűen megírt levélnek ez a fordítása: Bizva reméltük, hogy fia épen kerül haza. A beérkezett hivatalos jelentés szerint azonban az isteni rendeltetés úgy akarta, hogy Glück és Bernáth nevű bajtársa e hó 8-án Komarnónál hősi halált haljanak. Mint az ő és mind a többiek iránt is szívből jövő vonzódással viseltető nevelője, mulaszthatatlan és szomorú kötelességem, hogy ezt közöljem Önnek annak biztosításával, hogy az Ön és b. családjának fájdalmában szívem mélyéből osztozom. Adjon a Mindenható Isten vigasztalást, erőt és bátorságot e kemény csapás elviseléséhez. Én és az egész osztály halálunkig baj-

tári kegyelettel és büszkeséggel, törhetetlen hűséggel fogunk megemlékezni róla.

Komarnó Lembergől délnyugatra van.

Most már tehát nem kétséges többé: a sebesülteknek volt igazuk, Glück Andor, a mindig vidám, kedves és előzékeny fiu hősi halált halt a csatamezőn. És most már tudjuk azt is, hol van eltemetve. Komarnónál, véres ütközet után, szeptember 8-án este imára gyűltek össze a század megmaradt emberei, kemény katona szívük ellágyult, amíg imát rebegtek az elhunyt vitéz bajtársak lelki üdvéért s a felhők mögül kiragyogó hold sápadt, sárga fényt borított a frissen ásott sir körül térdelő katonákra...

fenberg tábornok vitézségét és megdicsérei hadseregünk készletét, amelyben a háborút a győzelem biztos reményével folytatja. Lovasságunk Galiciában és Szerbiában rendkívül sokat dolgozott és nagy szolgálatokat végzett szerinte. Ugylátszik, hogy a lovasság fontossága a háboruban ismét érvényre jut. A magyar huszárság ügyessége és hősiessége csodákat művel.

György János dr. az európai békéért.

(„A dunai és balkán államok szövetsége.”)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 1.

Aradon, de az egész világon mindenütt éjjel és nappal a legfeszültebb figyelemmel lesik az emberek a háborus híreket, a jelentéseket újabb hadmozdulatokról, a fegyverek győzelméért imádkozik mindenki. Nyolc állam küzd fegyverrel egymás ellen, de az idő még vár, vagy holnap egyik vagy másik fél előnyére, rovására talán már megnövekszik a háborus országok száma. Fegyverzörgés, ágyúdörgés mindenütt, a béke még oly bizonytalan messzcsöggben, ki gondolna ma rá? Fanatikusnak és rajongónak kellene annak lenni, aki azt hiszi, hogy szavakkal le tudja csillapítani az égig lángoló tüztangert.

És mégis, e héten Aradról levelek indulnak szerte a világba, levelek, amelyek béktört könyörögnek s ha a véletlen nem áll útjába, az irások eljutnak céljukhoz, háborus országok királyaihoz, császáriaihoz. György János dr. az a rendíthetetlen hitű ember, aki a zúgó háboru alatt a béke művét akarja megalapozni.

György János dr. — nem egyszer volt már szó erről a nagytudású, hányatott sorsú férfiról, akiben a mártírok hite lakozik, az Aradi Közlöny hasábjain — évekkel ezelőtt. A dunai és balkáni államok szövetsége című alatt egy könyvet írt, amelyben gazdasági és politikai érvekkel kifejtette, hogy Európa békéje csak akkor lesz biztosítva, ha a Duna melléki és Balkán-félszigeti országok szoros szövetségbe lépnek egymással. Most, hogy a háboru kitört, az összes érdekelt országok uralkodóinak és az érdeklődő államférfijainak megküldötte György János művét a következő angol nyelven írt levél kíséretében:

— A most dühöngő és még növekvő háboru kiszámíthatatlan sorsa rendkívül kiváncsossá teszi azt a törekvést, hogy állandóbb és kevésbé háborus nemzetközi viszony teremtesse.

A mellékelt magyarul írt könyvben, amelynek címe: A dunai és Balkán-államok szövetsége, egyike foglaltatik azoknak a számos módosítottnak, amelyek önként kínálkoznak a Duna és a Balkán vidékéről származó újabb háboru elkerülésének.

A vezető eszme a surlódó államok s a Balti tenger s a Földközi közt szétszórta soknyelvű népek sémlegessé tétele. A nevezett államok (névezetesen Ausztria-Magyarország, Lengyelország, Románia, Bulgária, Görögország, Szerbia és Albánia) közti vámközösség a politikai szövetség alapjául szolgálja.

Ha Felsőgednek ez érdekelt hatalmaknál való intervenciójánál fogva sikerülne ilyen berendezést létesíteni, egész Európa és az egész világ hálás volna ezért. Ezért Isten és az emberiség nevében kérem, hogy támogassa ezt, vagy valami ehhez hasonló tervet.

György János dr. békeajánlójáról a következőket mondotta munkatársunknak:

— Könyvemet és a levelet első sorban Tisza István grófnak küldöttem el Pálmai

Az orosz hadjárat második szakasza.

— Diadalmas előrenyomulásunk. — Az orosz jobbszárny visszahúzódik. — A német segítő haderő. —

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs, október 1.

Az új terepen, melynek elfoglalását olyan őszinte nyugalommal jelentette be három hét előtt a mi hadvezetőségünk, az erők csoportosítása oly fényesen sikerült, hogy a megkezdett új hadművelet első fázisa visszavonulásra kényszerítette a felvonult orosz erőket.

Az erők új elhelyezkedésében, az új csoportosulásban benne volt az a jól előre kitervezett megoldás, hogy az új terepen seregeink egyesülni fognak a német csapatokkal. Ez az egyesülés most megtörtént és fokozza a mi örömünket, megnyugvásunkat és bizakodásunkat. A mi hadseregünk fényesen teljesítette eddig is a rábizott nehéz és emberfölötti feladatot. Tizedik hete folyik már a nagy hadakozás és az orosz tulerő négy jelentős vereséget szenvedve, nem tudott több eredményt elérni, mint hogy csapataink Keletgalicia egy részéből visszavonulva, új állásokban helyezkedtek el, ott egyesítették az erőket olyan sikerrel, hogy most a kéthetes erőegyesítés és erőgyűjtés után megkezdett hadművelet nyomán az oroszok kénytelenek voltak visszavonulni.

Az egész orosz jobb szárny, amely a hadviselés eddigi során legerősebbnek és legolfenzivebb szelleműnek bizonyult — ez kényszerítette visszavonulásra Lublin alól Dankl győzelmes hadait — visszavonult, mert az orosz hadvezetőség belátta, hogy ez a terep nekünk alkalmas és nekünk kellemes.

Mi most alkalmas terepen állunk és nekünk megfelelő vonalon kezdték meg szövetségeseinkkel együtt a felvonulást. Ezen a vonalon fogunk harcolni és a megkezdett irányban fogunk előnyomulni mindaddig, míg ezt hadviselésünk érdekei megkövetelik s újra meg újra ott fognak elhelyezkedni, ahol a terepviszonyok a mi győzelmi kilátásainkat egy döntő ütközetben is kedvezőkké teszik. Az oroszok most a Visztula mindkét partján visszavonulnak előlük. A Visztula fölött csak orosz terület van a radomi, kielesci és piatrakovi orosz kormányzóságok, amelyekben már jártak a háboru kezdetén a szövetségeseink előőrsei és amelyek határszélei részét mostanáig és mostantól kezdve is megszállva tartották. Ezek irányában Lublin felől hatalmas orosz erők kísérelték meg hetek óta az előnyomulást, az egész orosz jobbszárny megpróbálta, hogy Galicia kinyúló északi csücskét egészen az országot kettészelő vasútvonalig megszállja és a két Szilózia határait felfegyessze. Ezen a vonalon kezdték meg a mi csapataink az új felvonulást, egyesülve a né-

met seregekkel. A mi hadseregünk elhelyezkedése ezzel az új felvonulással, vagyis a háboru második szakaszának kezdetével egészen megváltozott.

Balszárnyunk előcsapatai, sőt jelentős részei orosz földön állnak a Visztula balpartján a kielesci orosz kormányzóságban. Centrumunk előretolt része a Pizmysl erősitések védővonalán helyezkedett el és sikeresen akadályozza meg Lemberg felől vonuló orosz centrumot az előnyomulásban. Seregünk szélső jobbszárnya magyar földön helyezkedett el, hogy az oroszok betörési kísérleteit vagy esetleg nagyobbáru nyomulását megakadályozza. Balszárnyunkon és centrumunkban velünk együtt harcolnak a szövetséges német seregek is, akiket Nylan-dor német tábornok vezet.

Válvételve nyomulunk előre szövetségeseinkkel.

Bécs, október 1. A Neue Freie Presse haditudósítója jelenti: Néhány külföldi lap abból a feltevésből indul ki, hogy a második lemergi csata után a Sal- és Visztula vonalra mentünk vissza, de ezt a hosszú frontot nem tudjuk tartani a túlhatalmas ellenféllel szemben. Már Frigyes főparancs hadseregeparancsa mutatja, hogy a külföldi sajtó feltevése téves volt. Hadseregparancsnokságunk egyáltalában nem azt a hadállást választotta, melyről fent szó van. Hadseregünk annyira esékely s azük területen stratégiaiul igen kedvező pozícióban állott fel, amely lehetővé teszi, hogy a német hadtestek érkezését háré nélkül bevárhassuk és velük az egyesítést végrehajthassuk. A szövetségeseink haderői immár válvételve előnyomulnak.

Az Auffenberg-sereg harcai.

Milanó, október 1. A Corriera della Sera haditudósítója, aki az északi hadfronten működik, hosszú levélben számol be az utóbbi napok eseményeiről:

Azt írja, hogy szentjánosi volt azoknak az óriási küzdelmeknek, amelyekben csapataink 17 napon át vettek részt Lengyelországban, Galiciában a Visztulától a Dajcsberg körülbelül 400 kilométer hosszú vonalon. Egész sereg nagyszerű epizódot láttam — írja a tudósító — és számos megindító részletnek voltam tanúja. Mégis ezek nem bírtak különös jelentőséggel, mert a modern háboruban legelőjebb repülőgépről, vagy magasan lebegő léghajóról lehetne a harc fázisait megfigyelni. A tudósító kiemeli Auf-

Lajos közjegyző ur útján, aztán Take Jonescu román államférfiúnak, az összes háborus országok uralkodóinak és pedig II. Vilmos császárnak, V. György angol királynak, II. Miklós cárnak, továbbá a bolgár király titkárnak, I. Konstantin görög királynak, III. Viktor Emánuel olasz királynak, végül XV. Benedek pápának és a vatikáni magyar követnek. Hogy a háborus országok uralkodóihoz eljuthasson a levél, Veneziába küldtem egy barátomnak, dr. Giovanni B. Cicogna-nak, aki továbbította azokat.

— Választ eddig csak a bolgár király titkártól kaptam, aki a következőket írta:

„Tisztelt Uram! A Dunai és balkáni államok szövetsége című értékes művének szives megküldéséért fogadja igaz köszönetemet. Sajnos ez idő szerint nagymérvű elfoglaltságom miatt nem vagyok abban a kellemes helyzetben, hogy értékes munkáját alaposan áttanulmányozhassam. Előre is biztosítom azonban Önt arról, hogy b. művét olvasatlanul hagyni nem fogom és hogy az ügyet komoly megfontolás tárgyává téve tölem telhetőleg pártolni is fogom. Teljes tisztelettel Csipkay János.”

— Take Jonescu, akihez Goldis László dr. szeszéki titkár útján jutattam el könyvem, azt hiszem már áttanulmányozhatta azt, mert a „Balcan“ című revüben most jelent meg egy cikke, amelynek eszméje és gondolatmenete tangál az enyémmel. — A többi könyvet ma küldöm el.

— És — jegyezte meg munkatársunk — hiszi, hogy a könyvet el is fogják olvasni s ha igen, eszméit megfontolás tárgyává teszik?

— Ebben — felelte György dr. — nem nagyon bízom. De ha egy is elolvassa, elértem célomat. S ha egy levél sem jut el, ha egyik könyvet sem fogják elolvasni, én megtettem kötelességemet.

HIREK.

Nazarénus huszár

a haditörvényszék előtt.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szeged, október 1.

A katonaságnak mindig sok baja volt a nazarénus vallású katonákkal, akiknek vallásuk tiltja a fegyver használatát és őket erre se szép szóval, se fenyegetéssel, sőt sokszor súlyos büntetéssel sem lehet rávenni. A mai háborus időkben, amikor az egész világ fegyverben áll, a tisztéknek néha mégis csak sikerül a nazarénusoknak lelkére beszélni és fölébreszteni benne a baha iránti kötelesség mindennél előbbrevalóságának érzetét. De most is vannak még sokan a nazarénus katonák között, akik vallási fanatizmusukba süllyedve, megtagadják az engedelmisséget és inkább elviselik a legsúlyosabb büntetést is, semhogy fegyvert fogjanak.

A szegedi honvédhadosztálybíróóság ma délelőtt is egy ilyen ügyet tárgyalt, amelynek vádlottja egy harmadik honvédhuzárezredbeli katona volt. A tárgyaláson Pappert Vencel alvezéres elnökölt. A tárgyalást Szerdahelyi László hadbíró alvezéres, a szegedi honvédhadosztálybíróóság vezetője vezette. A vádat Móricz József főhadnagy hadbíró képviselte.

Prohászka János nazarénus vallású közhuszár a katonai büntetőtörvénykönyv 149. §-ába ütköző függelemsértés büntetével volt vádolva. Ezt azzal követte el, hogy a fegyver átvételét és használatát, vallási elveire való hivatkozással, megtagadta. A vád szerint ezzel megtagadta az engedelmisséget és kötelességét szándékosan nem teljesítette.

A haditörvényszék hosszabb tanácskozás után a vádlottat bűnösnek mondotta ki a függelemsértés büntetében és ezért a súlyosbításokat is beszámítva, egy és fél évi börtönre ítélte.

LEGUJABB.

Érkezett éjjel 3 órakor.

(Táviroda, cenzurázva.)

Daniló herceg, montenegrói trónörökös és felesége francia hadihajóról Antivári kikötőjében partra szálltak. Osztrák aviatikus bombát dobott le, de célt tévesztett. A hadihajó matrózai a repülőgépre tüzeltek, de nem találtak.

Bécs. Vöröskereszthez érkeznek fogságba került osztrák-magyar katonáktól levelek. Ázsia felé vannak utban.

— Istentisztelet a király nevenapján. A minoriták plébánia templomában október hó 4-én délelőtt 10 órakor a király nevenapja alkalmából, ünnepélyes Isten-áldó szentmise lesz, amelyen résztvesz a hívő közönségen kívül Arad minden hatósága és testülete.

— Miniszterek a királynál. Bécsből jelentik: Berchtold gróf külügyminiszter ma hosszabb kihallgatásou jelent meg a királynál. Az uralkodó tegnap Schönbrunnban kihallgatáson fogadta Krobotin lovag hadügyminisztert és Stürgkh gróf osztrák miniszterelnököt. (Bud. Tud.)

— A moratórium meghosszabbítása november 30-ig. A miniszterium a „Budapesti Közlöny“-nek október elsejei számában közzétette a moratórium meghosszabbításáról szóló rendeletét. A moratórium e rendelet szerint is csak az olyan pénztartozásokra terjed ki, amelyek augusztus elseje előtt kötött ügyleten, vagy augusztus elseje előtt keletkezett más magánjogi jogcímen alakulnak. A rendelet a moratóriumot ismét csak két hónappal hosszabbítja meg, még pedig úgy, hogy a szeptember 30-ig lejárt tartozások mind november 30-ig halasztatnak el, az októberben és novemberben lejárt tartozások pedig a lejáratától számított két hónapi halasztást kapnak. Fizetni kell a moratórium alatt az augusztus 1. előtt végzett, ugynevezett szellemi munkateljesítmények után járó költségekből és díjakból a lejárt tartozás 25 (huszonöt) százalékát; ide tartoznak az orvosi, ügyvédi, mérnöki, írói és művészi, alkuszi, közvetítői és ügynöki díjak is. Fizetni kell továbbá az augusztus 1. előtt szállított áruk és más ingó dolgok lejárt vételárát és az augusztus 1. előtt végzett ipari munkateljesítmények lejárt ellenértékét október 15-től és amennyiben később járna le a tartozás, a lejáratától számított havi 10 százalékos részletekben. Nem moratóriumos váltóknál a bemutatás és óvásfelvétel határideje a moratórium alatt szünetel.

— Halálozás. Alig két hónapja, hogy Verner László, a Néplap szerkesztője meghalt, most ismét megrendítő csapás érte a Verner-családot. Verner Józsefné tanító özvegye és leánya Nagykamaráson elhaltak, ahol az elhunytak temetésén a falu közönsége mély részvétellel vett részt. Az elhunytakban Verner Sándor aradi tanító és Verner Jenő, a Világ munkatársa édesanyjukat, illetőleg nővérüket gyászolják.

— Magyar könyvet és ujságot az idegenben fekvő magyar sebesülteknek. (Levél a szerkesztőséghez.) A világháború irtózatosszájában mindenkinek kötelessége hős katonáinkról, kiket az ellenség golyója harc képtelenné tett, gondoskodni minden kívánságaikról. Az országos Vöröskereszt Egyesület derék orvosai és ápolónői kora elvégzik a sebek gyógyítását, de hisz azoknak, kiknek sebei kisebbek, enyhébbek, de mégis kénytelenek az ágyat őrizni, vannak más szükségletei is, mint a gyógykezelés és jó ellátás. Leiki szükségletekről kell tehát nekünk társadalmi uton gondoskodni, hírlapok és hasznos jó könyvek nyújtásával. Mídon a sebesültek ide szállítása kezdetét vette, felkerestem a kórházakat, esehországi sebesülteket találtam itt, azonnal érintkezésbe léptem a prágai közönséggel s ma már tekintélyes a küldemények száma, amit onnan ide küldenek s esetről-esetről a derék katonákhoz juttatok s igaz örömmel látom, mily jól esik ez nekik. Otthoni ismerőseimtől értesültem, sőt felhívtak, hogy az ott igen nagy számu magyar sebesülteknek nincs elvasni valójuk. De amint én ide eseh ujság és könyveket tudtam szerezni, ép úgy meglehet tenni azt is, hogy a Csehországban ápolott magyar hősök is olvashassák édes hazájuk ujság és könyveit. A jó lelkű emberek, kik nemzeti hőseinket igazán szeretik, küldjék ujság és könyveiket az alant közölt címekre: Alfréd von Tábor in Pilsen. Engelgasse 12. Anton Kamáryt Budweis. Böhmen Josef Karhanek Königinhof A/E. Landeshilfsverein von Roten Kreuze Prág. Az ezen címre küldött könyveket pontosan eljuttatják a sebesülteknek a fenti címek. A közönség szives adományát kéri Karhanek József.

— A pápai államtitkár betegsége. Rómából jelentik: Ferrata pápai államtitkár vakbélgyulladásban megbetegedett. Komplikációk veszélye már elmúlt.

— Adományok. A hadbavonultak hátramaradottjai részére a polgármesteri hivatalhoz ma a következő adományok folytak be: özv. Petrovszky Károlyné 10 kor., Mikosevits Iván (harmadszor) 20 kor., Herozfeld Gyula 23.57 kor., Cziráky Alajos (harmadszor) 10 kor., Turista asztaltársaság 18 kor., Első magy. ált. biztosító társaság (másodsor) 26 kor., Zádor Imre (másodsor) 10 kor., Sebestyén Mór 5 kor. 80 fill., Pénzügyigazgatósági díjnoki kar (másodsor) 11 kor., Az aradi borbély és fodrász segédek önképző köre 23 kor. 40 fill. Ékszeri adtak: Ifj. Péter István 1 drb. aranygyűrű, Szücs Károlyné 1 drb. arany gyűrű, Szigeti Oszkárné 1 drb. aranygyűrű, Künsztler Irón 1 drb. aranygyűrű, Kriser Anny 2 drb. aranygyűrű, Szepesi József és neje 3 drb. aranygyűrű, 1 aranyóra burkolat, 1 drb. ezüstbroche id. Kell Lajos aranykeresztes amulette, Schiller Gizella 1 pár arany fülbevaló. A jótékony célu hangverseny alkalmából a Vörös Keresztnek adakoztak: özv. May Jánosné 100 kor., Krausz Lipótné 10 kor., Sándor Arturné 10 kor., özv. Sándor Jakabné 10 kor.

— Szüret Apateleken. Apatelekek hegyközség ma tartotta közgyűlését, amelyen elhatározták, hogy az ideai szüretet október 12-én tartják meg. A szüreti kilátások igen jók, szép termés várható.

— „Homme pas Libre.“ Bordeauxból jelentik: Millerand hadügyminiszter tudvalevőleg a Homme Libre lap megjelenését egy hétre felfüggesztette. Clemenceau, a lap szerkesztője most Hemme pas Libre címmel jelenteti meg lapját és el van határozva, hogy a címet harmadszor is megváltoztatja, ha a cenzura megtiltja a maliciózus címet.

— Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpe Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtára.

— Olcsón kérik a hegyi borokat. (Levél a szerkesztőséghez.) Általános megaláztatást és megnyugvást szül a t. Rendőrfőkapitány Ur azon helyes intézkedése, hogy a piacon a kőfákat és elárúsítókat megbünteti és megbírságolja, ha aránytalanul magas árakat követelnek, miután ezzel Arad közönsége jogtalan kizsákmányolását gátolja és torolja meg. Azonban most felmerülnek nap-nap után ily analog esetek. A tisztelt borkereskedő és borvívő urak felhasználva a nyomott pénzügyi viszonyokat, ugyanazon helyi és termései hegyi borokért ugyanazon vevőknek, akiktől a múlt évben az aránylag gyengébb minőségű borait 40—44 koronáért vásárolták hektónként, ez idő szerint a jobb minőségű hegyi borokért hektónként 8—10 koronát ígérnek, illetve annyiért kérik azt. Kérdjük a tisztelt Főkapitány urat, hát ez, a szőlőbirtokosok ily kizsákmányolása meg van-e engedve, nem kell-e az ily borvívőket és borkereskedőket ép úgy megbüntetni, mint ahogy moston vétségért a piaci árúsítókat büntetik? Tisztelettel több helybeli szőlőbirtokos.

— A női ipariskola tanéve 3-án, szombaton reggel órákor kezdődik meg a kulturpalotában. Felmenet a Maros felőli oszlopos bejáraton.

— Izr. istentisztelet. A templomi előljáróság közhírre teszi, hogy a péntek esti istentisztelet további intézkedésig egynegyed 6 órákor kezdődik.

— Esti könyvelési és gépirási tanfolyamok most veszik kezdetüket, kereskedelmi és irodai alkalmazottak részére. Tanfolyam tartama 3 hó. Tandij havi 10 kor. Engél kereskedelmi szaktanfolyama. Lázár Vilmos utca 2. Földes-palota mellett. 5160

— A szülők az iskola-beiratás alkalmával ne mulasszák el Fischer Simon Nagy Áruházát Arad, Szabadság-tér 12. sz. alatt felkeresni, ahol az internátus által előírt összes szükségletek iskolás gyermekek részére legnagyobb választékban és a legolcsóbb árban beszerezhetők. Különös nagy raktár van iskolatáskák, fehérnemű, kalapok, sapkák, esernyők, nyakkendők, harisnyák és még ezerféle cikkekben. 1989

— Nyomtatvány-rendelők b. figyelmébe: Nyomtatványokat a rendkívüli állapotok dacára — egyelőre még — zavartalanul szállítunk. A legegyszerűbbtől a legizlésesebbig mindennemű nyomdal és könyvkötészeti munkát vállalatunk áremelés nélkül a legrövidebb időn belül elkészít. Az Aradi Nyomda Részvénytársaság. Aradi csanádi egyesült vasutak palotájában.

— Karhanek Ferenc hegedűtanár, a „Sefcik mesterskola” abszolvense magánórákat ad. Címe: Mikes-u. 38. 5154

— Új és használt iskolakönyvek Kerpel könyvkereskedésében, Andrassy-tér 20. kaphatók. Tiszta állapotú használtak félárban.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.

Az Aradi Közlöny

1914. október 1-től új előfizetést nyitott.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

Egy óra 2 K — f.

1/4 évre 6 K — f.

Vidéken:

Egy óra 2 K 40 f.

1/4 évre 7 K — f.

Az Aradi Közlöny

minden negyed-éves előfizetője ingyen és bérmentve kapja az

Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárát 1915. évre.

Amidőn t. olvasóinkat arra kérjük, hogy lapunkat ismerőseik körében továbbra is terjesszék, egyidejűleg ama t. előfizetőinket, akik az előfizetési hátralékot, dacára felszólításunknak, eddig nem küldötték be, felkérjük hogy ezen összeget behűldeni, az előfizetést pedig megújítani szíveskedjenek.

— dacára, hogy a háboru alatt a telefon és a távíró forgalom megegyően bémítva és így a hírvagy beszerzése háromszor annyiba kerül, mint rendes körülmények között, továbbá a lap előállításához szükséges papír, festék, olaj, stb. megdrágult —

a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szöveg-részenek terjedelmét és ma is a régi nagyságban jelenik meg.

nem kimélve a nagy anyagi áldozatot,

napról-napra himerítően számol be az izgalmas napoknak nagy eseményeiről, ezenkívül terjedelmes tudósításokat, megbízható híreket és a háboru minden részletére kiterjedő cikkeket közöl.

Uránia Színház.

Október 2. és 3., pénteken és szombaton

közkívánatra:

„A kék egér”

operette 5 felvonásban

és

Hiteles harctéri felvételek déli sora.

5148

Új és használt

Iskolakönyvek!

Írószerek!

Füzetek!

Táskák!

1931

nagy választékban kaphatók

Jámbor Antal

könyv- és papírüzletében

Andrassy-tér 3. (Tabajdi-utca) oldal

Telefon szám 1022.

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirák minők a tüdővész, a merevgörs, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer Szent Imre szappannal vagy Carboform szappannal megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,

a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyszertári gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

A szépségápolás titka a használandó
szépítő szerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse

Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér.
1 tégely krém 1 korona.

Szines areporok!!!

Próbadohoz 50 fillér! Kék, zöld, lila,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

APOLLO SZÍNHÁZ.

Október hó 2., 3. és 4-én

Keletporoszországi harctér.

Eredeti harctéri felvételek:

1. Tábori élet Lemberg környékén. 2. Frigyes főheczeg hadfőparancsnok és Károly Ferencz József trónörökös a harctérre indulnak. 3. Monitoraink Belgrád előtt. 4. Elfogott francia hajó „France” Zimonyban. 5. Tengerésztisztek a monitorokon. 6. Orosz hadifogjok beszállítása Lembergbe a Trika-i ütközet után. 7. Elfoglalt tábori konyhák, kozák lándzsák és egyéb fegyverek. 8. Elfogott kozák lovak. 9. Az árulókat a vesztőhelyre viszik.

Nehéz idők (1809.)

Aktuális történelmi dráma 5 részben.

A kép a tiroliak szabadságharcát mutatja be **Napoleon** ellen élethűséggel. A felvételnél eredeti történelmi fegyvereket, zászlókat **Hoffer András** a tiroli szabadsághős valódi házat alkalmazták s a felvételt a történelmi helyszínen eszközölték.

3990

Az előadások kezdete d. u. fél 6 órakor.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apró hirdetésekről:

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban József főherceg-ut 22. Acsev-palota. (Bejárat a Kosuth-szoborral szemben.) Telefon szám 151.

Az apró hirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban galáuzással jelzendők.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

A hirdetések este fél 6 óráig vétetnek fel.

Videkről az apró hirdetések postautalványon küldendők — a szelvényen a szöveg elír — avagy levélbélyegekből.

A hirdetést a kiadóhivatal kívánatra díjtalanul megszerkesztli.

ELLÁTÁS.

Jó osaládból való

II. osztályú gimnázista fiút teljes ellátásba vállalnék, ki ugyanazon osztálybeli fiamat a tanulásban segítené. Cím a kiadóhivatalban. 5180

ALKALMAZÁST NYER.

Németül beszélő

kisasszony keresetetik ki két nagyobb gyermek tanulását is ellenőrizni tudja. Cím a kiadóhivatalban. 5158

Egy

fiatal fűszer kereskedő segéd azonnal felvételnek Lutiwak József üzletében, Asztalos Sándor-u. 8. 5152

ALKALMAZÁST KERES.

Egy leány

pénztárnoknőnek vagy irodai munkára ajánlkozik. Cím Dimitru Rózi Margit u. 12. 5156

Németül

és magyarul beszélő kisasszony, gyermekek mellé ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 5151

Egy jó varrónő

ajánlkozik házakhoz. Cím Göbbel László, Orczi-utca 21. 5155

Házvezetőnek

ajánlkozik magános urnőhöz vagy urhoz, esetleg beteg mellé, ki a háztartás minden ágában járatos. Teljesen független. Aulich Lajos-utca 2. sz. őzv. Nagy Sándorné. 5157

KIADÓ LAKÁS.

3 szobás

udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel Behm-u. 1/a. sz. alatt november 1-re kiadó. Értekezni lehet Mregea Mózes úrnál Flórián-utca 10. 5156

Egy 2 szobás

udvari lakás, üvegezett folyosóval, melyben vízvezeték és cioset van, november 1-re vagy azonnal kiadó. Vécsey-utca 12. 5182

Elegáns utcai szoba

fürdőszobával, esetleg konyhával, butorozva kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5144

3 utcai szoba

és mellékhelyiségekből álló lakás november 1-re, Szent Pál-utca 6. sz. alatt, kiadó. 5141

OKTATÁS.

Engel Keresk. szaktanfolyama.

Új tanfolyamok: gépirás, gyorsírás, könyvelés és ledai munkálatok most veszik kezdetüket. Beiratkozás mindennap. Teljes képzés keresk. és ügyvédi irodák részére, mely biztos megélhetési alapot nyújt. Mérsékelt tandíj. Díjtalan állásközvetítés. Lázár Vilmos-u. 2., Földes palota mellett. 5159

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Paradicsomot

befőzésre, 12 fillér kgrammonként. Ugorkát ecetbe 100 drbonként 2 koronáért szállít szatmári Szabó István Faiskola és Kertészete Pankota, csomagolás önköltségi árban lesz felszámítva, rendelésnél az érték fele beküldendő. 5059

Eszrogim lulowim

mérsékelt árban kapható Mendel Farkasnál, Boczkó utca 10. 5085

Ápolónők!

és betegek részére meleg komót szobacipők óriási választékban már 1 K. 70 fill-től kaphatók Cipő Tözsdehen Apolló mozi mellett. Ügyeljünk a címre. 5161

Legjobb fertőtlenítő szappan

a Szent Imre szappan, különösen ajánlható oly egyéneknek, kik idegenekkel érintkezésük folytán fertőzéseknek vannak kitéve. A Szent Imre szappan bactericid hatását több vizsgálat igazolja, antisepticus hatása felülmúlhatatlan. Ára 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Kapható Földes K. és Hehs V. gyógyszerárában. 1224

Borosbordók

7 drb 60 literes teljesen új ászok hordó, kitűnő tölgyfából készült, jutányos árban eladó szatmári Szabó István szőlőbirtokosnál, Pankota. 5117

Legfinomabb

szepességi málna-szörp különként 2 kor., üveg 20 fill. Citrom-szörp különként 2 korona. A citrom-szörp egy-két evőkanálnyi mennyisége alkalmas egy pohár legfinomabb limonádé előállítására. Szeder-szörp különként 2 kor. 40 fill. Ribizke-szörp 2 kor. 40 fill. Földes Kelenen gyógyszerár Arad. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszerárában. 1224

Vesszek

uraktól levett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Bleier Ignácz, Szent-Pál-u. 12. 4699

KÜLÖNFÉLE.

Ezerjőti

gyomor elixír. Emésztési zavarok, étvágytalanság, felhúvódás, gyomorégés, émelygés, hányás, hányinger, szédülés, gyomorgörcsök, székrekedés, bérlenyhaség, bélérgek (gilliszták) bélbacteriumok ellen. Ára 1 és 2 korona Rak-tárak Hehs Vilmos gyógyszerár Aradon, Batthyány-utca és gatorl Földes Kelenen gyógyszerár Aradon, Deák Ferenc-utca. 1508

Mindenki olyan öreg,

aminőnek látszik, aki nem akar megöregedni, használja a Földes-féle Hair regeneratórt, ezen készítményből minden ősz haj visszanyeri eredeti színét. Nagy üveg ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszerárában. 1224

28084—1914.

Hirdetmény.

Tudomásomra jutott, hogy a harcstérről hazaérkezett több sebesült katonára orosz és szerb kézfegyvert és egyéb hadfelszerelési cikket hozott magával s ezen tárgyakat polgári egyéneknek eladta. Ezen fegyverek és hadfelszerelési cikkek nem képezik az illető katonák magántulajdonát, hanem hadizsákmányt, mint ilyen a katonai kincstár tulajdonát képezik.

Felhívom ennélfogva mindazokat, akiknek ilyen fegyverek, hadfelszerelési cikkek birtokában vannak, hogy azokat a m. kir. 5476—914. M. E. számú rendelet 5. §-a értelmében 48 óra alatt hivatalomhoz szolgáltatassák be, mert ellenkező esetben ellenők a hivatkozott rendelet értelmében fogok eljárni.

Arad, 1914. szeptember 27.

Green Nándor,
főkapitány.

Használt ólom
megvételre keresetetik.

ÓVÁS!

Mu délelőtt 11 és 12 óra között a Nagyvárad-ut vonalon Béla-tér felé Nádor-utca sarkáig menve, 2 darab váltót, az egyik 150 korona, a másik 230 korona összegről kiállítva, ez év december 30 iki lejáratával, Deutsch L. Lipót, Deutsch L. Lipótné és Koch József aláírásokkal ellátva elvesztettem. A megtaláló kéretik a váltókat kollő jutalom mellett Pécskai-ut 1/a. szám alá leadni.

Deutsch L. Lipót,
Velece kávéház.

119—1914. biz. sz.

Hirdetmény.

A magyar Királyi Belügyminis-terium 6585—1914. Eln. számú rendeletével a sebesült katonák-
nak szeszes italok és nyers gyümölcsök ajándékozását betiltotta.

A sebesült katonák egészségének megóvása érdekében figyelemzetem a város közönségét, hogy nyers gyümölcsöt és szeszes italokat a hazatérő sebesült, valamint, az átutazó katonáknak ne adományozzanak, a kórházakba be ne vigyenek, mert az ily adományok visszautasítva lesznek.

Arad, 1914. szeptember 9.

Green
főkapitány.

Hirdetmény.

Ópálos

községben az általános

Szüret

f. évi október hó 5 én veszi kezdetét.

Hegyelnők.

5140

5209—1914. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyminis-ter ur 160186—1914. sz. rendelete alapján közhírré teszem miszerint az olasz kormány elrendelte, hogy az olasz országba való belépés csak azoknak a külföldieknek engedheti meg, akik az olasz konzuli hatóság által láttamozott utlevél birtokában vannak. A láttamozásért az olasz konzulátusnak a 30 filléres bélyeggel ellátott utlevelek után 1 korona a 2 koronás bélyeggel ellátott utlevelek után pedig 5 korona konzuli illetéket kell fizetni.

Arad, 1914. szeptember 21 én.

Varjassy
polgármester.

Erdély
gyöngye
az Előpataki
ásványviz, el-
ismert legjobb
üdítő és gyógyító ital.

Főraktár:
Éles Árminnál,
Aradon,

Félliteres üveg 26 fillér.
Literes " 36 "

Hölgyek figyelmébe!
Női- és gyermek-

harisnyákat
kötteni, fejelni leg-
jobb anyagból ju-
tányosan és gyors-
an lehet

Braun Ignácné
harisnyakötődjében
Arad, Weitzer János-u. 15. alatt.

Katonai hősapka,
kéz- és térdvédők
leggyorsabban elkészíttetnek.

Költözködők
figyelmébe!

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett
szerel és szállít 3361

Koch Dániel
Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Hadbavonultak

rézére ajánlak a legolcsóbb árak mellett:

1 drb alsópedő szegve	2.40
1 drb férfi trico ing I	2.40
1 drb férfi trico nadrág I	2.40
1 drb férfi sweater I	5.-
1 drb férfi haskötő	—80
1 pár férfi sokni vastag	—40
1 pár férfi keztyű vastag	—60
1 drb férfi plasztrom	1.-
1 pár férfi lábszár védő	3.-
1 pár férfi csukló védő	—50
1 drb férfi törülköző	—50
1 drb férfi zsebkendő	—20
1 drb férfi hősapka	2.-
1 db férfi ing fehér	1.50
1 drb férfi alsó nadrág	1.50
1 drb férfi szines ing	2.-
1 drb paplan	5.60

továbbá nagy választék vászon, chiffon,
asztalnemű, női ruha kelme, barchetek,
gyermektrikó és harisnyákban, valamint
mindenféle berlinere fej- és poasztó nagy-
kendőkben. 5121

Halpern Miksa
női és férfi divatüzlet Aradon,
Szabadság-tér 1. szám.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás
háztartási
szükségletek fedezésére.

Ajánljuk:	Ajánljuk:
Arc-krémek	Fogpaszták
Illatszerek	Fogkefék
Hőlgyporok	Szájvizek
Kölni vizek	Szappanok
Fogporok	Hajvizek
Fog-krémek	Szoba-illatok

Vojtek és Weisz
parfümeria és drogueria nagykereskedése
Aradon. Aradon.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmulk, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanit!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor.
Peppo hintőpor 70 fillér.

Legfájdalmasabb
tyukszemétől

is 3 nap alatt
mindenki meg-
szabadul a Ha-
jós-féle ANA-
GALLIN hasz-
nálata által. —
Kezelése igen
egyszerű, nem
piszkít, nem ra-
gadó. A beszerzésnél vigyáznl kell az ANAGALLIN szóra.
Ára használati utasítással együtt 70 fillér.

Poloskák kiirtására a legsikeresebben és telje-
sen csak a „Phenolsev“-val eszkö-
szölhető. A butorokat nem rontja, még a
potéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen“. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy ba-
juzt a legzebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül,
hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-
tárában
ARAD, Andrassy-tér 22. sz.
Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Kalmár József
villanyszerelő
Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja
költözködők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos osengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:
villanyos csillárokat, villanyos fő-
zőedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajsütő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkekét.

2 szobás csinos udvari
lakás
a konyhában vízvezeték-
kel, azonnal v. okt. 1-re
kiadó. Flórián-utca
6B., 3-ik ajtó. 5148

Permetező javítások
elfogadtatnak.

PATENT.

Egészségi
kutszivattyuk.

E kutszivattyuk a kut-aknában
képződő mérges gázokat és egész-
ségtelen levegőt elvezetik, a lagy-
csapon alkalmazott zuhany min-
dig friss, üde levegővel hozza a
vizet érintkezésbe, miáltal a víz
is mindig friss üdítő és egészsé-
ges marad. Mivel pedig az akna
fedett, a levegőben uszkáló bakte-
riumok az aknától elzártnak és
így fertőzés alig történhet. — Az
egészségi szivattyuk télen nem
fagynak be, nyáron pedig állott
víz nem marad benne.

E szivattyuknál minden fa al-
katrészt mellőztetik, mert ezeknek
visznyaika képződik ami a kolera,
tifusz és más egyéb betegségek
bacillusainak valóságos tenyész-
telepeivé változhat. 1121
Régi rendszerű kutszivattyuk
átalakítását elvállalok.

Patent tüzfecskendők.
Patent borszivattyuk.
Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyu készítőnél
Arad, Rákóczi-utca 27.

(Egy tanonc felvétetik.) Perme-
tező javítások elfogadtatnak.

8—1914. közp. választm. eln. sz.

Hirdetmény.

Az 1913. évi XIV. t. cz. 57 §. 6. bekezdése és a 159.000—I—a—1914. belügyminisleri számú körrendelet alapján ezennel közhírré teszem, hogy az országgyűlési képviselőválasztók ideiglenes névjegyzéke folyó évi október hó 10-étől bezárólag f. évi november hó 10-éig a városfőtanács termében közszemlére ki lesz téve, ahol azt úgy hét-köznapokon még pedig vasár- és ünnepnapokon délelőtt 8-órától déli 12-óráig, mindenki megtekintheti s köznapokon délutáni 3 órától 6 óráig lemásolhatja.

A közszemlére kitett ezen ideiglenes névjegyzék ellen a saját személyét illetőleg mindenki felszólalhat és ezenkívül az, aki az ideiglenes névjegyzékbe fel van véve, jogosított abban a választókerületben, amelynek választójaként felvétel, az ideiglenes névjegyzékbe történt minden felvétel, vagy kihagyás miatt felszólalni.

A felszólalások f. évi október hó 10-étől bezárólag f. évi október hó 25-éig írásban a központi választmányhoz, címezve a hivatalos órák alatt a polgármesternél nyújthatók be.

A felszólaló köteles felszólalását indokolni s mellékelni azokat az okirati bizonyítékokat, amelyek meggyőzőek az egyeseknek módjában állhat, azokra a bizonyítékokra pedig, amelyeknek megszerzése az egyes személyeknek nem állhat módjában, akként köteles felszólalásában utalni, hogyok az feltalálhatók legyenek.

A felszólalás olyan változásokra is alapítható, amelyek a választók összeírása óta állottak elő. A felszólalásban új bizonyítékok is felhozhatók.

Minden felszólalás csak egy-egy személyre vonatkozhatik.

A felszólalásokra mindazok, akiket a felszólalás joga megillet f. évi október 10-étől bezárólag f. évi november 10-éig írásban, indokoltan és minden felszólalásra külön-külön észrevételeket nyújthatnak be a polgármesternél a hivatalos órák alatt.

Mint hogy a 154.710—1914. sz. elvi jelentőségű belügyminisleri körrendelet szerint az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének az 1913. évi XIV. t. c. értelmében való jelen első összeállítása alkalmával az ezen törvény 57. §-ának 4. bekezdésében megjelölt kihagyottak névjegyzéke nem lesz elkészítve és mint hogy ennek folytán úgy az új névjegyzéktervezetből, valamint az 1913. évre érvényes birtok országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékéből kihagyottak, illetve az ezekből az 1913. évi XIV. t. c. értelmében összeállított jelen ideiglenes névjegyzékbe fel nem vettek, kiértésítve nem lesznek, felhívom az 1913. évi országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékében felvéve volt választókat, nemkülönben az országgyűlési képviselőválasztói jog megszerzéséhez az 1913. évi XIV. t. c. szerint szükséges kelteket birtokában lévő, minden a férfi nemhez tartozó és Aradon lakó, illetve alkalmazva lévő magyar állampolgárt, hogy a közszemlére kitett országgyűlési képviselőválasztók ideiglenes névjegyzékét kellő időben tekintsék meg, esetleges felszólalásaikat ellene nyújtsák be és a felszólalások ellen netáni észrevételeiket a fentebb megjelölt módon tegyék meg.

Arad, 1914. szeptember 22-én.

Varjassy
polgármester,
közp. választ. elnök.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtakát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arcború egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehetet finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

1224

Berliner pamut

kilója hét koronáért,
hasvédő, valamint kapcának bar-
chettek olcsó árért kaphatók a

„Női divatáruházban“

Boros Beni-tér 4.

5188

(Széchenyi gözmalommal szemben.)

5285—1914. pm.

Hirdetmény.

A hadba vonult tartalékos és népfelkelő katonák családtagjait megillető államsegély első kifizetése alkalmával tapasztalt életveszélyes tolongásnak elejét veendő, — továbbá a számvédelem megfoglyakozott személyzetének a segélyek számfejtését a pénztárnak pedig a segélyek zavartalan kifizetését lehetővé teendő, intézkedtem, hogy a segélykönyvek elismervény ellen, a segélyek kifizetése után a számvédelemnél visszatartassanak és csak a segélyek kifizetése napján adassanak ki az elismervények bemutatójának;

2. hogy a segélyek csak a következő napokon fizetessenek ki u. m. az I—II. rendőrkerületbelieknek minden hó 2-án és 16-án, a III—IV. rendőrkerületbelieknek minden hó 8-án és 17-én, az V—VI. rendőrkerületbelieknek minden hó 4-én és 8-án, a VII—VIII. rendőrkerületbelieknek minden hó 5-én és 19-én, a IX. rendőrkerületbelieknek minden hó 6-án és 20-án, a pótösszeírásbelieknek minden hó 7-én és 21-én.

Miről az érdekelteket bszal, hogy a jelzett napokon csak a

Magyar királyi államvasutak.

252067/1914. szám.

Árverési hirdetmény.

A kézbesíthetlen küldemények a vasúti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráruraktáraiban, délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett nyilvánosan eladatni:

Állomás	1914. október hó 19-én.
Arad	14-én.
Békéscsaba	26-án.
Brassó	19-én.
Budapest dűnapart teher p. u.	15-én.
Budapest nyugoti pályaudvar	14-én.
Debreczen	21-én.
Eszék	27-én.
Fiume	15-én.
Győr	23-án.
Kassa	28-án.
Kolozsvár	22-én.
Losoncz	22-én.
Miskolcz	20-án.
Nagyszeben	20-án.
Nagyvárad	28-án.
Pápa	30-án.
Pécs	21-én.
Pozsony	28-án.
Sátoralja-Ujhely	29-én.
Szabadka	16-án.
Szatmárnémeti	22-én.
Szeged	16-án.
Szolnok	29-én.
Temesvár Józsefváros	30-án.
Ujvidék	27-én.
Zágráb	28-án.
Kaposvár	28-án.

Budapest, 1914. évi szeptember hó.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik).

jelzett kerületbeli segélyek fognak kifizettetni, alkalmazkodás végett a kapitányi hivatal, számvédelem get és pénztári hivatal hirdetmény útján illetve véghatározattal értesitem.

Arad, 1914. szeptember hó 22.

Varjassy
polgármester.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatalától.

22711—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy Aradon, 1914. évi július hó 25 napján fel-fogott egy drb. jegytelen pejszörű herélt ló mint gazdátlan jószág folyó évi október hó 9-én d. e. 9 órakor a heti állatvásáron tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzért eladatni fog.

Arad, 1914. szeptember hó 25.

Greén Nándor
főkapitány.

Költözködők figyelmébe

ajánljuk szakszerű vállalatunkat villany- és gázvilágítás és esongó-szerelésekben. Auer gázizzóttest darabja 32 és 36 fillér. Wolfram-égők gyári áron.

Műszaki és Világítási Vállalat
Hoffmann és Társai
Minorita-palota. 5184